

**Toimialojen ja taloussuhdanteiden
analysointi henkilöstöpalvelualan
näkökulmasta**

Mona Lehtinen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012
Liiketalous
Markkinointi

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Markkinointi

MONA LEHTINEN:

Toimialojen ja taloussuhdanteiden analysointi henkilöstöpalvelualan näkökulmasta

Opinnäytetyö 46 sivua, josta liitteitä 6 sivua
Marraskuu 2012

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia eri toimialoja ja analysoida niitä sekä henkilöstövuokrauksen että yleisesti rekrytoinnin näkökulmasta henkilöstöpalvelualalla. Työn tavoitteena oli tehdä lista toimialoista, josta ilmenee toimialojen kannattavuudet henkilöstöpalvelualan näkökulmasta. Työn toimeksiantajana toimii Pirkanmaalainen henkilöstöpalvelualan yritys, joka haluaa pysyä anonyyminä.

Teoriaosuudessa käsittelin vuokratyötä yleisesti, kuten sen kehitystä sekä syitä vuokratyön käytölle. Selvitin myös taloudellisen tilanteen Suomessa ja tutkin suhdannevaihteluiden vaikutuksia toimialoihin. Lähteinä käytin enimmäkseen ajankohtaisia verkkolähteitä.

Toimialojen suhdannemuutoksien kartoittamisessa sekä tulevaisuuden näkymien ennustamisessa käytin hyödynni ajankohtaisia uutisia sekä toimialakohtaisia faktoja. Kerätyistä tiedoista tein omia pohdintoja toimialojen kannattavuudesta sekä sen sopivuudesta henkilöstövuokraukseen. Päätelmistä sekä faktoista tein erillisen tiivistelmän toimeksiantajan käyttöön, josta selviää oleellisin informaatio helposti ja nopeasti.

Toimialakohtaisten kannattavuuksien yhteydessä annan myös eri näkökulmia miksi vuokratyö on toimialalla kannattavaa. Opinnäytetyössä annan myös tärkeitä työkaluja tilanteiden seuraamisen helpottamiseksi tulevaisuutta varten.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Business Administration
Marketing

MONA LEHTINEN:

Analyze of fields and economical fluctuations with the view of temporary work

Bachelor's thesis 46 pages, appendices 6 pages

November 2012

The purpose of this thesis was to research different fields and analyze the information with using the view of temporary work. In this thesis it has been analyzed economical fluctuations, which helped to find potential fields for private employment agencies. The client of the thesis is a private employment agency but they want to be anonymous.

The theoretical section explores temporary work generally, like reasons for temporary work and how common it is to use temporary workers. This section also explores the economical situation in Finland and the influence of economical fluctuation in fields. In this thesis there is mostly used current information from news founded from websites.

All current news and information has been very important part of this thesis. All the gathered information helped to explain economical fluctuations in different fields and it was also possible to foretell the prospects. There is a summary of the facts and the prospects in this thesis, where the client finds out all the essential information easily and quickly.

The most important part of this thesis is the last section where is written the profitability of different fields. In this part the client gets different perspectives why temporary work is profitable in the field. This thesis also offers guidelines for following up situations in fields in the future.

Key words: field of business, economical fluctuation, temporary work, economy

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	HENKILÖSTÖPALVELUALA JA VUOKRATYÖ	7
	2.1 Tietoa toimialasta.....	7
	2.2 HPL - Henkilöstöpalveluyritysten Liitto	7
	2.3 HPL:n asiakastutkimus	8
	2.4 Vuokratyön historia ja kehitys	9
	2.5 Vuokratyö nykyään.....	9
	2.6 Miksi yritykset ottavat vuokratyöntekijöitä?	11
3	SUHDANTEET.....	14
	3.1 Mikä on suhdannevaihtelu?	14
	3.2 Mitkä asiat voivat vaikuttaa suhdannevaihteluihin ja talouskriiseihin?	15
	3.3 Miten toimialojen suhdannevaihtelut vaikuttavat rekrytointiin?	15
	3.4 Taloudellinen tilanne nyt	16
	3.5 Taloudellinen tilanne vuonna 2013.....	17
	3.6 Talouskasvu Suomessa ja sen vaikutuksen työllisyyteen	17
	3.7 Taloudellinen tilanne Pirkanmaalla	18
	3.8 Pirkanmaan menestystekijät	19
	3.9 Pirkanmaan työllisyys	19
4	ERI TOIMIALOJEN KANNATTAVUUS JA KAUSIVAIHTELUT	22
	4.1 Kannattavuuteen vaikuttavat tekijät.....	22
	4.2 Työllisyyden kausivaihtelut ovat suhteellisen pieniä	23
	4.3 Kannattavat toimialat	24
	4.3.1 Elintarviketeollisuus.....	24
	4.3.2 Hotelli- ja ravintola-ala	26
	4.3.3 Liike-elämän palvelut.....	27
	4.3.4 Teknologiateollisuus	29
	4.4 Osittain kannattavat toimialat	32
	4.4.1 Kaupanala.....	32
	4.4.2 Metsäteollisuus.....	33
	4.4.3 Rakennusala	35
	4.5 Kannattamattomat toimialat.....	37
	4.5.1 Kemianteollisuus.....	37
	4.5.2 Kuljetus ja varastointi	38
	4.6 Kuinka seurata toimialojen kannattavuuksia?	39
5	POHDINTA.....	41

LÄHTEET.....	43
LIITE 1. TYÖPAIKAT TOIMIALOITTAIN PIRKANMAAN KUNNISSA VUONNA 2010.	47
LIITE 2: TIIVISTELMÄ TOIMIALOISTA 1 (4)	48
LIITE 3. LINKKEJÄ TILASTOJEN SEURANTAAN.....	52

1 JOHDANTO

Taloustilanne on tänä päivänä vielä hyvin epävarma. Ennusteiden mukaan tilanne tulee muuttumaan parempaan suuntaan vuoden 2013 aikana. Ennustamisen tekee kuitenkin vaikeaksi se, ettei tiedetä kuinka nopeasti maailmantaloudellinen tilanne voi elpyä. Suomi elää vielä taantumassa ja sillä onkin ollut omat vaikutuksensa maan työllisyyteen. Opinnäytetyön tarkoituksena olikin tutkia eri toimialoja ja analysoida niiden kannattavuutta henkilöstövuokrauksen sekä yleisesti rekrytoinnin näkökulmasta henkilöstöpalvelualalla.

Aivan aluksi perehdyin opinnäytetyössäni yleisesti henkilöstöpalvelualaan sekä vuokratyöhön, joka on alan tärkein liiketoiminta. Selvitin myös erinäisiä syitä henkilöstövuokraukselle, joita sovelsin myöhemmin eri toimialoille. Seuraavaksi selvitin suhdannevaihteluiden merkityksen sekä sen vaikutuksen toimialoilla. Selvitin myös yleisen taloudellisen tilanteen niin Suomen kuin myös tarkemmin Pirkanmaan osalta. Lopuksi keräsin tietoja eri toimialoista ja teoriaa apuna käyttäen pohdin toimialojen kannattavuuksia sekä tulevaisuuden näkymiä.

Toimialoja on olemassa todella paljon, eikä kaikkia voi käydä läpi opinnäytetyön rajojen puitteissa. Työssä olenkin ottanut ne toimialat huomioon, mihin henkilöstöpalveluyritysten kannattaisi suuntautua. Olen myös hyödyntänyt Pirkanmaan talous 2012 -sivustolta löytyviä toimialakohtaisia tilastoja ja näiden avulla olen koonnut toimialat, joiden informaation sisältö on mielestäni tärkeää henkilöstöpalvelualan yritykselle.

2 HENKILÖSTÖPALVELUALA JA VUOKRATYÖ

2.1 Tietoa toimialasta

Henkilöstöpalvelualasta on tullut tärkeä osa suomalaista elinkeinoelämää vakiinnuttamalla asemansa työmarkkinoilla. Useista alan yrityksistä onkin tullut merkittäviä työllistäjiä sekä asiantuntijoita henkilöstöpalveluissa. (HPL 2009)

Henkilöstöpalvelut, kuten henkilöstövuokraus- ja rekrytointipalvelut, ovat alan tärkeimpiä palveluita, joiden avulla voidaan helposti ja joustavasti hoitaa asiakasyritysten henkilöstöresursseja. Useat alan yritykset tarjoavat näiden lisäksi monia muita palveluita, esimerkiksi henkilöarviointeja, ulkoistamis- ja alihankintapalveluja, suorahakupalveluita (headhunting), henkilöstön valmennusta ja kehittämistä, soveltuvuus- ja psykologisia testejä sekä uudelleensijoittamisvalmennusta. Palveluiden avulla asiakasyritykset voivat keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa ja osaamiseensa paremmin. Vastaavasti työntekijöille henkilöstövuokraus on erittäin hyvä tapa työllistyä, sillä se on joustavaa ja mahdollistaa uusien alojen kokeilun. (HPL 2009)

2.2 HPL - Henkilöstöpalveluyritysten Liitto

HPL toimii sekä työnantajana että toimialaliittona henkilöstöpalvelualan yrityksille ja henkilöstöä vuokraaville yrityksille. Henkilöstöpalveluyritysten Liitto auttaa työnantajia elinkeinopoliittisissa asioissa antamalla jäsenneuvontaa ja hoitaa samalla henkilöstöpalvelualan yritysten edunvalvontaa. (HPL 2009)

HPL on Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) jäsenliitto sekä kansainvälisen yhteisjärjestön CIETT:n (Confédération Internationale des Entreprises de Travail Temporaire) jäsen. HPL:ssä on n. 180 jäsenyritystä, joka kuitenkin kasvaa uusia henkilöstöpalvelualan yrityksiä perustettaessa. Henkilöstöpalveluyritysten Liitto on sitoutunut kehittämään henkilöstöpalvelualaa ja vastaavasti HPL:n jäsenyritykset ovat sitoutuneet noudattamaan työlainsäädännön säännöksiä sekä alan toimintaperiaatteita. Säännösten ja toimintaperiaatteiden noudattaminen kuuluu henkilöstöpalveluyritysten

jäsenveloitteeksi. Toimintaperiaatteet ovat osa HPL:n tekemää kehitystyötä ja niissä on otettu huomioon myös alan kansainväliset periaatteet. (HPL 2009)

2.3 HPL:n asiakastutkimus

HPL:n vuonna 2008 tekemän mielipidetutkimuksen mukaan vuokratyöllä on merkittävä rooli työvoiman saatavuuteen liittyvien haasteiden ratkaisemisessa. Tutkimus toteutettiin HPL:n toimeksiannosta ja siinä selvitettiin HPL:n jäsenyritysten asiakkaiden mielipiteitä vuokratyövoimasta sekä rekrytoinnista. (HPL 2010)

Tutkimuksesta selvisi, että vuokratyövoimaa käytettiin eniten sijaisuuksissa sekä erilaisten ruuhkahuippujen ja sesonkien aikana. Rekrytointikanavana vuokratyövoimaa käytti viidennes yrityksistä. Syitä vuokratyövoiman käyttöön löytyy sen helppouden, nopeuden ja hyvien työntekijöiden saatavuuden vuoksi. Myös henkilöstöpalveluyritysten ammattitaito ja asiantuntemus vaikuttivat palveluiden käyttöpäätöksiin. (HPL 2010)

Vuokratyövoimasta on selkeästi hyötyä; se muun muassa lisää työllisyysastetta ja parantaa oman henkilöstön työssä jaksamista vähentämällä heidän liiallista kuormittamista. HPL:n tutkimuksesta selvisi miten yritykset toimivat ellei vuokratyövoimaa olisi ollut käytettävissä. Yritykset olisivat usein itse palkanneet määräaikaisten työntekijän, mutta joka neljännessä tapauksessa työ olisi jäänyt osittain tai kokonaan tekemättä. Joka viidennessä tapauksessa työ olisi viivästynyt ja noin kolmanneksessa tapauksessa yrityksen omat työntekijät olisivat tehneet työn oman työn ohella tai ylitöinä. (HPL 2010)

HPL:n tekemästä tutkimuksesta selvisi myös yritysten huoli työvoiman saatavuudesta. Jopa 82 % yrityksistä uskoi henkilöstöpalveluyritysten roolin kasvavan tulevaisuudessa ja yli neljännes uskoi vuokratyövoiman käytön lisääntyvän vuoden aikana. Yrityksillä on selkeä luottamus henkilöstöpalvelualan yrityksiin, mikä mahdollistaa tarjonnan lisääntymisen tulevaisuudessa.

2.4 Vuokratyön historia ja kehitys

Vuokratyön historia ulottuu Suomessa 1960-luvulle, josta lähtien sitä on lähdetty harjoittamaan. Kuitenkin vasta 1990-luvulla vuokratyövoiman käyttö on yleistynyt laajalti ja suurin kasvu alalla on tapahtunut 2000-luvulla. Taulukosta 1 voi nähdä kuinka merkittävästi liikevaihto on alalla muuttunut viidessä vuodessa 2000-luvun vaihteessa. Vuonna 2006 tehdyssä työpoliittisessa tutkimuksessa selvisi, että vuokratyövoiman käyttö on Suomessa tasaisessa kasvussa (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 24–28). Taloussanomien artikkelin mukaan vuokratyöläisten määrä tulee kasvamaan vieläkin lisää ja kirjoittaja arvelee 2010-luvun lopun olevan vuokratyöläisyyden kulta-aikaa (Korhonen 2011).

Vuosi	Liikevaihto milj. euroa
1999	180
2000	216
2001	248
2002	251
2003	364

Taulukko 1. Henkilöstöpalvelualan kasvu vuosina 1999–2003 liikevaihdon mukaan (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 26)

2.5 Vuokratyö nykyään

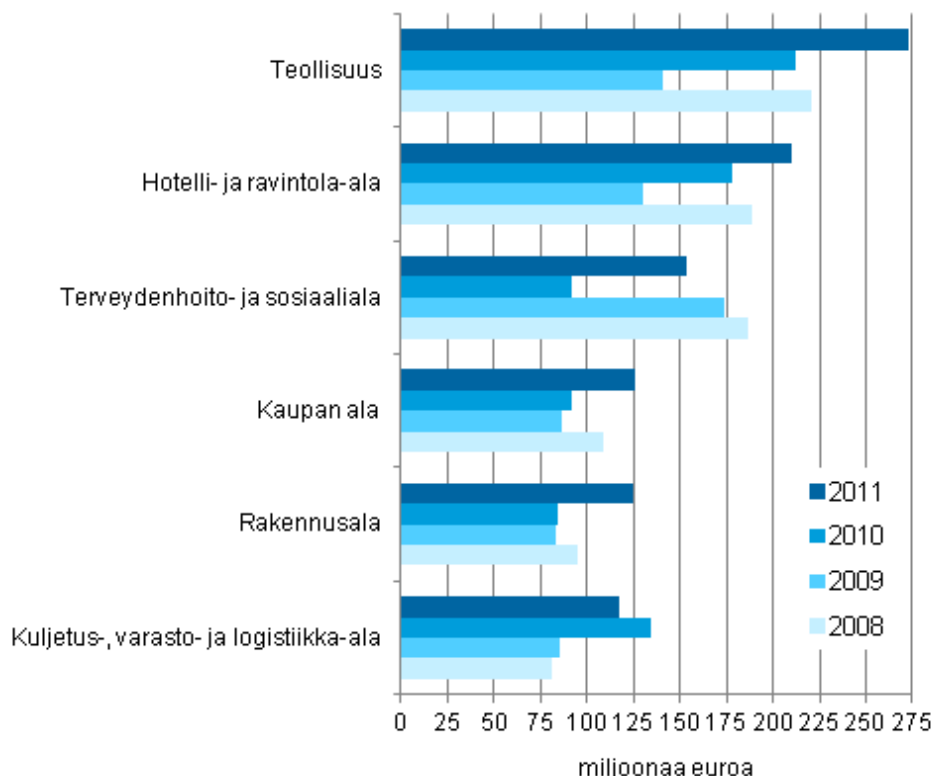
Henkilöstöpalvelualanyrityksiä on olemassa jo useita ja yhä perustetaan uusia yrityksiä. Kilpailu on alalla kovaa, etenkin Pirkanmaalla, sillä pelkästään Tampereella toimii noin 30 henkilöstöpalvelualanyritystä. Henkilöstönvuokraamisesta on tullut merkittävä osa Suomen elinkeinoelämää, mutta silti vain noin pari prosenttia kaikesta Suomessa liikkuvasta työvoimasta tulee henkilöstövuokratyövoimien kautta (Korhonen 2011). Ala on kuitenkin hyvin kasvuhakuinen ja on levittäytynyt laajalti eri toimialoille.

Tilastokeskuksen Yrityspalvelut-tilaston tietojen mukaan henkilöstönvuokrauksen käyttö lisääntyi vuonna 2011 ja samalla määrä ylitti taantumaa edeltäneen tason kaikilla merkittävimmillä toimialoilla. Teollisuudessa vuokratyövoimankäyttö kasvoi

euromääräisesti eniten, mutta myös kauppa ja rakennusala ovat lisänneet vuokratyövoiman käyttöä huomattavasti. (Yrityspalvelut 2011)

Eniten vuokratyöntekijöitä välitetään muun muassa teollisuuteen, toimistotyöhön sekä sesonkipalvelutyöhön. Määrällisesti eniten töitä tarjoaa kaupanala, jossa on paljon vaihtelevia henkilöstötarpeita kuten esimerkiksi lomien ja sairauspoissaolojen sijaisuuksia tai sesonkien mukaan. Kaupanalalle on myös helppo päästä töihin, sillä vaatimukset ovat usein matalat. (Korhonen 2011)

Kuviosta 1 selviääkin suurimmat toimialat, joissa käytetään vuokratyövoimaa sekä vuokratyövoiman määrän kehitys liikevaihdossa vuodesta 2008 vuoteen 2011 asti. Taulukossa terveydenhoito- ja sosiaalialan henkilöstövuokrauksen luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia toimialamuutoksista johtuen. Tilaston tiedoissa ei myöskään näy ulkomaisilta yrityksiltä vuokrattu työvoima, mikä näkyy rakennusalan pienenä henkilöstövuokraus lukuna. (Yrityspalvelut 2011)

Kuvio 1. Liikevaihdollisesti suurimmat henkilöstövuokrausta käyttäneet toimialat vuosina 2008–2011. (Yrityspalvelut 2011)

Henkilöstövuokrausta käytetäänkin jo melkein jokaisella eri toimialalla, mutta sille nähdään kuitenkin vielä muutamia laajenemissuuntia. Myös lisääntyvät projekti- ja pätkätyöt lisäävät vuokratyövoiman käyttöä eri toimialoilla.

Yhtenä laajenemissuuntana henkilöstövuokrausalalla pidetään kuntien sosiaali- ja hoivapalveluita, johon pyritään päästä sisälle muutaman vuoden sisällä. Sosiaali- ja hoivapalvelun kysynnän kasvaessa vuosikymmenen loppuun mennessä, eläköityminen näiltä aloilta kiihtyy eikä kunnilla ole enää varaa moniin uusiin vakansseihin. Onkin hyvin mahdollista, että vuokratyövoimaa tullaan tarvitsemaan muun muassa kotihoidon järjestämisessä. (Korhonen 2011)

Toisena laajenemissuuntana henkilöstövuokraukselle uskotaan olevan opetusala, missä jo nykyään käytetään paljon määräaikaishenkilöitä. StaffPointin yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja, Petri Ahonen, uskoo Taloussanomien artikkelissa, ettei Suomessa ole montaa alaa jolla vuokratyövoima ei näkyisi muutaman vuoden päästä. Manpowerin kehitystoiminnasta vastaavan johtajan Mika Wilénin mukaan monilla markkina-alueilla on tälläkin hetkellä pulaa muun muassa osaavista asiakaspalveluhenkilöistä, myyjistä, insinööreistä, mekaanikoista, operaattoreista, asentajista sekä suorittavan työn tekijöistä. (Korhonen 2011)

2.6 Miksi yritykset ottavat vuokratyöntekijöitä?

Vuokratyösuhde eroaa huomattavasti perinteisestä työnantaja-työntekijä -suhteesta. Vuokratyösuhteessa henkilöstöpalvelualan yritys toimii työntekijän työnantajana ja tällöin omaa kaikki työnantajan velvollisuudet sekä riskit. Asiakasyrityksellä, eli työvoimaa käyttävällä yrityksellä on vastaavasti vain työnjohto-oikeus sekä velvollisuus vastata turvallisesta työympäristöstä. (HPL 2009)

Henkilöstöressurssien joustavuuden parantaminen on lähtöisin 90-luvun alun lamasta asti. Joustavuus onkin näkynyt lisääntyneenä pätkätyölläisyytenä, toimintojen ulkoistamisena ja vuokratyövoiman käytön yleistymisenä. Työvoimaa pyritään käyttämään aiempaa säästeliäämmin, tilapäisesti ja mahdollisimman riskittömästi. Pitkäaikainen sitoutuminen työntekijöihin on noussut kynnyksikysymykseksi organisaatioiden johdossa. (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 11)

Vuokratyövoimaa käytetäänkin usein tilapäisten tarpeiden tyydyttämiseen, kuten ruuhkahuippujen tasaamiseen, sesonkien ja sairauslomasijaisuuksien hoitamiseen sekä omien työntekijöiden työtaakan helpottamiseen (Vuokratyöläinen palkataan... 2011). Vuokratyövoiman käyttöä perustellaan myös työvoiman vaikealla saatavuudella. On olemassa työtehtäviä, joihin on vaikea löytää pysyviä työntekijöitä ja tällöin usein käytetään henkilöstövuokrauspalveluita apuna. Vastaavasti on myös työtehtäviä, joissa ei ole niin väliä onko työntekijä pysyvä vai ei. Usein tämäntyylliset työtehtävät eivät vaadi korkeaa koulutusta tai aiempaa kokemusta tehtävästä. (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 135)

Vuokratyön käytölle löytyy useita eri syitä. Nykyään yleistyvä tapa yrityksillä on ottaa vuokratyöntekijä itselleen ja katsoa rauhassa kasvaako työmäärä niin paljon, että tehtävään tarvitaan myöhemmin vakituinen työntekijä. Tämä ”try and hire” – periaate on jo käytössä monilla aloilla, sillä se luo joustavan pohjan yrityksen henkilöstötarpeille. Uutena ilmiönä on myös tullut lyhytaikaista kakkos- tai sivutyötä itselleen etsivät henkilöt. Operarian osakas Markus Fabricius Taloussanomien artikkelissa epäilee kyseisten henkilöiden saattavan harkita oman yrityksen perustamista, mutta haluavat ensin tutkia markkinoita tai selvittää omat kiinnostuksen kohteensa tekemällä vuokratyötä. (Korhonen 2011)

Yritykset, jotka käyttävät henkilöstövuokrauspalveluita ovat huomanneet, että työntekijän vuokrauksessa on omat etunsa verrattuna työntekijän ottamista omille palkkalistoille. Erityisesti kustannukset, jotka aiheutuvat vuokratyövoiman käytöstä, ovat hyvin joustavia. Vaikka kustannussäästöjä vuokratyövoiman käytöstä ei suoranaisesti tule, niin käyttäjäyritykselle tulee lähinnä muita etuja, kuten säästöt ajassa ja vaivannäössä. Myös työvoiman määrän sääntelyn joustavuus ja nopeus tuovat yrityksille omat säästönsä. Henkilöstöpalvelualan yritysten palvelut tuovat myös helpotusta yritysten kiireisiin ja työpaineisiin. (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 2, 132) Taulukosta 2 selviääkin eri ryhmien antamat perustelut vuokratyövoiman käytölle. Perustelut ovat suurimmaksi osaksi samanlaiset, mutta poikkeuksiakin löytyy, kuten esimerkiksi vuokratyöyritykset kokevat toimivansa väylänä saada vakinaistettavaa työvoimaa yrityksiin, kun taas muut ryhmät kokevat vuokratyön toimivan hyvänä ruuhka-apuna.

VUOKRAUS- YRITYKSET	KÄYTTÄJÄ- YRITYKSET	VUOKRA- TYÖNTEKIJÄT	AMMATTILIITO T
Rekrytointityön ja - vastuun siirtäminen vuokrausyritykselle	Rekrytointityön ja - vastuun siirtäminen vuokrausyritykselle	Rekrytointityön ja - vastuun siirtäminen vuokrausyritykselle	Rekrytointityön ja - vastuun siirtäminen vuokrausyritykselle
Tuotannon joustavuuden vaatimukset	Tuotannon joustavuuden vaatimukset	Tuotannon joustavuuden vaatimukset	Tuotannon joustavuuden vaatimukset
Henkilöstökustannuste n hallinta	Henkilöstökustannust en hallinta	Henkilöstökustannust en minimointi	Muuttuneet työmarkkinat
Väylä saada vakinaistettavaa työvoimaa	Työvoiman nopea ja helppo saatavuus	Työvoiman nopea ja helppo saatavuus	Työvoiman nopea ja helppo saatavuus
Erityisosaamisen hankinnan väylä	Toimiva ruuhka-apu ja työvoima projektiluonteisissa tehtävissä	Toimiva ruuhka-apu Ei irtisanomisaikaa	Yritysten keskittyminen ydinasioihin
Projektiluonteinen työ			Toimiva ruuhka-apu

Taulukko 2. Eri ryhmien antaman perustelut vuokratyövoiman käytölle. (Viitala, Vettensaari & Pelkola 2006, 127)

3 SUHDANTEET

3.1 Mikä on suhdannevaihtelu?

Suhdanteiden ennustaminen on vaativaa eikä se aina tahdo onnistua ammattiekonomeiltakaan, sillä reaalitalouden suhdannevaihtelut vaikuttavat eri tavoin eri toimialoilla. Esimerkkinä voidaan pitää talouden kasvusuhdannetta, joka voi vahvistaa teollisuuden laitetoimittajia, mutta elintarviketeollisuuden tulevaisuusnäkyymiin sillä on vähän vaikutusta. (Koistinen 2004)

Suhdannevaihtelut ovat lyhytaikaisia talouden vaihteluita pitkän ajan keskimääräisen kasvuvauhdin molemmin puolin. Suhdannevaihtelulle tyypillistä on nousu- ja laskukausi, mutta se voidaan kuitenkin ryhmittää useilla eri tavoilla. Nousu- ja laskukauden lisäksi siihen voidaan liittää muun muassa korkea- ja matalasuhdanne sekä siirtymävaihe. (Taloussanakirja 2012)

Nousukaudella tuotannon kasvuvauhti on pitkän ajan keskimääräistä vauhtia nopeampi. Ryhmittämisestä riippuen sitä seuraa korkeasuhdanne, jolloin kokonaistuotannon taso on pitkän ajan keskimääräisen kehityksen mukaisen tason yläpuolella. Vastaavasti laskukaudella tuotannon kasvuvauhti on keskimääräistä hitaampaa ja matalasuhdanteessa kokonaistuotannon taso on pitkän ajan keskimääräisen kehityksen mukaisen tason alapuolella. Siirtymävaihe tarkoittaa siirtymää suhdannevaihteluiden välillä, jolloin sopeutumista ei ole ehtinyt syntyä. (Taloussanakirja 2012)

Suhdannevaihtelut kuuluvat talouteen eikä niiltä voi välttyä kokonaan. Tietenkin keinoja löytyy suhdannemuutosten välttämiseksi, mutta ei niidenkään avulla pysty poistamaan vaihteluita. Esimerkiksi ainoa tapa välttää laskusuhdanne on pumpata seuraava annos uutta rahaa järjestelmään korkeamman säästämisasteen säilyttämiseksi. Senkin on loppujen lopuksi päätyttävä tai seurauksena on käsistä karkaava inflaatio. (Cox 2009)

3.2 Mitkä asiat voivat vaikuttaa suhdannevaihteluihin ja talouskriiseihin?

Yhdysvalloissa koettu asunto- ja luottokuplien puhkeaminen aiheutti rahastojen kaatumisen ja myöhemmin konkurssin. Yhdysvaltojen kriisi levisi pian maailmanlaajuisesti ja aiheutti useissa maissa taantumaa. Tästä aiheutunutta taantumaa eletään yhä ja se on vaikuttanut merkittävästi myös Suomen talouteen sekä toimialojen toimintaan.

Vuosien 1998–2005 aikana asuntojen hinnat jopa kaksinkertaistuivat ja ylittivät selvästi keskipalkan. Asuntojen kallistumiselle nähtiin ainakin kolme eri syytä: alhainen korkotaso, asuntolainojen ulottaminen huonotuloisille sekä keinottelu. Alhaista korkotasoa ylläpidettiin erittäin alhaisena vuosikausia. Se suosi oman asunnon ostajia sekä sijoitusasunnon hankkijoita, jolloin markkinakorkoihin sidotut asuntolainat tulivatkin erittäin suosituiksi. (Sokala 2011)

Kuplan puhjettua pankkien oli pelastettava rahastonsa, jotka kuitenkin joutuivat konkurssiin. Rahastojen kaatuminen johti koko Wall Streetin romahdukseen, jota seurasi lähes maailmanlaajuinen taantuma. Luotonantojen globaalius vaikutti suuresti siihen miksi kriisi ajautui myös muualle maailmaan. Kuplia oli useita ja monessa maassa ne ulottuivat asuntomarkkinoilta liikekiinteistöihin sekä niiden lainoihin, luottokortteihin, autolainoihin ja opintolainoihin. (Sokala 2011)

3.3 Miten toimialojen suhdannevaihtelut vaikuttavat rekrytointiin?

Silloin kun taloudessa alkaa mennä huonosti, monet yritykset reagoivat siihen varovaisuudella. Taantuma tuo suuria muutoksia työpaikoille, sillä yrittäjät vähentävät investointejaan ja yrittävät luoda säästöjä eri keinoin. Irtisanomiset ovat nykyään yleinen keino säästöille. Epävarmoina aikoina työnantajat rekrytoivatkin mieluummin määräaikaista henkilöstöä kuin pitkäaikaista. (Liukkonen 2008)

Henkilöstövuokrauksen määrä on kasvanut muutamien vuosien aikana roimasti, mikä osittain juontuu määräaikaisten työsuhteiden lisääntymisestä. Taloudellinen tilanne ei ole ainoa suhdannemuutoksia aiheuttava seikka. Suomessa toimialoilla suhdannetilanteisiin vaikuttaa erityisen paljon neljä, hyvinkin erilaista vuodenaikaa.

Rakennusala toimiikin tässä erittäin hyvänä esimerkkinä. Talvisin rakentaminen vähenee huomattavasti huonojen olosuhteiden vuoksi, mikä näkyy korkeamana työttömyytenä. Vastaavasti taas kesällä alan työllisyys on huipussaan ja töitä riittää.

Toimialojen suhdannemuutokset voivat myös johtua projektiluontoisten töiden lisääntymisestä sekä kysynnän määrän muutoksista. Kysynnän määrä on vahvasti sidoksissa taloudelliseen tilanteeseen, mutta vaikuttaa myös kausikohtaisesti toimialoilla. Esimerkiksi tällä hetkellä teollisuuden yrityksissä voi olla hyvinkin epävarmoja hetkiä, sillä kysyntää voi olla seuraaville parille kuukaudelle jonka jälkeen uusista tilauksista ei ole varmuutta.

3.4 Taloudellinen tilanne nyt

Tämän hetkinen taloudellinen tilanne ei näytä kaikista positiivisimmalta eikä tulevaisuus kaikkein kirkkaimmalta. Useiden yritysten yt-neuvottelut eivät anna yritysten taloudellisesta tilanteesta parhainta kuvaa, vaan kertoo siitä, että säästöjä tehdään ja välillä hyvinkin rankalla kädellä.

Elinkeinoelämän Tutkimusliiton, eli ETLA:n uusimman (syyskuu 2012) tutkimuksen mukaan Suomen bkt:n kasvu jää tänä vuonna 0,5 prosenttiin. Kasvun heikkoon nousuun vaikuttavat maailmantalouden heikko yleistilanne sekä viennin ja kulutuksen heikko kehitys. Käännettä taloudelliseen tilanteeseen odotetaan tulevan aikaisintaan vuoden 2013 puolivälin aikoihin. (Kotilainen 2012)

Nordea antaa kuitenkin erilaisia viestejä kuin ETLA, jonka talouden odotukset ovat hieman positiivisemmat. Nordea arvioi talouden toipuvan kunnolla vasta vuonna 2014, jolloin Nordea ennustaa kasvuksi lähes 3 prosenttia. Nordean pääekonomisti Roger Wessman kertoo, että julkisen talouden kiristyminen on ensi vuonna vähäisempää, joten se jarruttaa talouskasvua vähemmän. Samoin markkinakorkojen laskeminen sekä luottohanojen kiristyminen näyttäisivät olevan takanapäin. (Vänskä 2012)

Tämän hetken heikon taloustilanteen takana ovat maailmankaupan jäähtyminen, joka on kääntänyt viennin laskuun, sekä yksityisen kulutuksen kasvun selkeä hidastuminen.

Nordean taloustutkijat kuitenkin pitävät positiivisena sitä, että työllisyys on pysynyt hyvänä, mutta arvioivat työttömyyden kasvun olevan vain ajan kysymys. (Vänskä 2012)

3.5 Taloudellinen tilanne vuonna 2013

ETLA:n syyskuisessa tiedotteessa kerrottiin bkt:n kasvun jäävän tänä vuonna hyvin pieneksi. Maailmantalouden uskotaan kääntyvän ylöspäin aikaisintaan vuoden 2013 puolella välissä, mutta Suomen bkt:n kasvun arvioidaan jäävän vain yhteen prosenttiin. Kasvu ja kriisistä selviytyminen edellyttävät sen, että maailmantalouden kasvu nopeutuisi ja kriisimaiden velkaantumiskehitys saataisiin kestäväälle uralle sekä markkinoiden luottamus palautuisi. (Kotilainen 2012)

Talouden elpyminen on vain ajan kysymys, mutta sitä ennen monen asian on muututtava. Maailmantalouden elpyminen edistäisi vientiä ja mahdollisesti lisääisi työllisyyttä, mikä vastaavasti muuttaisi kuluttajien ostokäyttäytyminen positiivisempaan suuntaan. Tulevaisuuden näkymien ennustaminen ei ole helppoa, sillä erityisesti taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat niin monet asiat maailmanlaajuisesti. Ennusteet ovatkin enemmän suunnan näyttäjiä eikä niihin kannata luottaa sokeasti.

3.6 Talouskasvu Suomessa ja sen vaikutuksen työllisyyteen

Suomen talouskasvu on ollut vuoden 2012 aikana laskusuunnassa. Tilastokeskuksen mukaan kokonaistuotanto laski kesäkuussa 0,7 prosenttia vuotta aiemmasta, vaikka se kasvoikin toukokuussa 0,2 prosenttia. Myös teollisuus, rakentaminen sekä palvelut laskivat noin prosentin viime vuodesta. (Talous kääntyi laskuun... 2012)

Talouden heikentyminen näkyy jatkuvina säästötoimina. Yritykset yrittävät pitää toimintansa elossa vähentämällä kustannukset minimiin. Jo muutaman vuoden ajan yritysten yt-neuvottelut ovat olleet uutisten pääaiheita. Erityisen paljon uusia yt-neuvotteluita on ilmennyt syksyllä 2012, jolloin useat isot yritykset aikovat irtisanoa jopa satoja työntekijöitä ja näin ollen vaikuttavat negatiivisesti työllisyytlukuihin.

Heikon taloustilanteen aikana määräaikaisten työntekijöiden käyttäminen on tullut yleisemmäksi ja etenkin vuokratyövoiman käyttö on yleistynyt. Tilastokeskuksen Yrityspalvelut-tilaston tietojen mukaan henkilöstövuokrauksen käyttö lisääntyi vuonna 2011 ja on hyvin todennäköistä, että se jatkaa kasvuaan edelleen. Pitkäaikaisten työntekijöiden käyttäminen ja heihin sitoutuminen tulee yhä useampien yritysten kynnyskysymykseksi, sillä siinä voi piillä suuri riski. Työvoimaa tullaankin käyttämään aiempaa säästeliäämmin, tilapäisesti sekä mahdollisimman riskittömästi, mikä luo otollisen tilanteen henkilöstöpalvelualan yritysten toiminnalle.

3.7 Taloudellinen tilanne Pirkanmaalla

Pirkanmaan Yrittäjistä löytyneen artikkelin mukaan taantuma iski Pirkanmaalle syvemmin kuin koko maahan ja se on myös kestänyt kauemmin. Pirkanmaan liikevaihto on kuitenkin kehittynyt jo toista vuotta peräkkäin lähes kaikilla toimialoilla. Pirkanmaalla on useita yrityksiä, joissa viennin osuus on merkittävä liikevaihdon koostumuksesta. Pirkanmaa toimiikin vientimaakuntana ja on tämän vuoksi ensimmäisten joukossa vastaanottamassa kansainvälisen talouden myrskyt. Pirkanmaalla on todella paljon teknologiateollisuutta, jossa myös taloudellinen tilanne näkyy ensimmäisenä ja tuntuu eniten. Perässä tulevat palvelualat, tukku- ja vähittäiskaupat sekä jopa elintarviketeollisuus. (Eskelinen 2012)

Vuoden 2008 taantuma puri pahasti Pirkanmaalle, jolloin tilauskannat tippuivat ja yt-neuvotteluiden seurauksena työntekijöitä jouduttiin vähentämään merkittävästi. Vaikka talous onkin lähtenyt jo hienoiseen nousuun, niin tulevaisuuden näkymät ovat hyvin epävarmoja, mikä näkyy syksyllä 2012 useiden yritysten yt-neuvotteluina ja henkilöstön vähentämisenä. Erityisen haastavaa tällä hetkellä on ICT-alalla, sillä Nokia Oyj:n murroksen vuoksi noin tuhat alan osaajaa joutuu työttömäksi (Eskelinen 2012).

Yt-neuvotteluiden keskellä on vaikea kuvitella mitään positiivista. On kuitenkin olemassa myös yrityksiä joilla menee tällä hetkellä hyvin, kuten esimerkiksi Tamperelaisella Ohjelmistotalo Vincit Oy:llä. Heidän yt-neuvottelunsa sisältö on varmasti hyvin päinvastainen mitä yleensä on totuttu kuulemaan. Heidän tavoitteena onkin yt-neuvotteluiden avulla lisätä työntekijöitä seuraavan puolen vuoden aikana ja pitää puheet kaukana henkilöstön irtisanomisista. (Pihlajarinne 2012)

3.8 Pirkanmaan menestystekijät

Tampere, joka on pohjoismaiden suurin sisämaakaupunki, kuuluu Suomen nopeimmin kehittyviin alueisiin sekä on Pirkanmaan sykkivä kasvukeskus. Pirkanmaa on alueena valtakunnallisesti erinomaisten yhteyksien päässä, sillä suurin osa kotimaan maa- ja rautatieliikenteestä kulkee Pirkanmaan kautta. Myös suorien lentoyhteyksien määrä on kasvanut. (Räsänen 2012)

Pirkanmaalla on vahva teollisuusosaaminen, ala toimiikin merkittävänä työllistäjä maakunnassa. Teollisuuden rinnalle on kuitenkin noussut erilaiset palvelut, kuten sosiaali-, terveys ja hyvinvointipalvelut sekä liike-elämän palvelut että asiantuntijapalvelut. Palvelusektorista on tullutkin jo Pirkanmaalla suurempi työllistäjä kuin teollisuudesta. (Räsänen 2012)

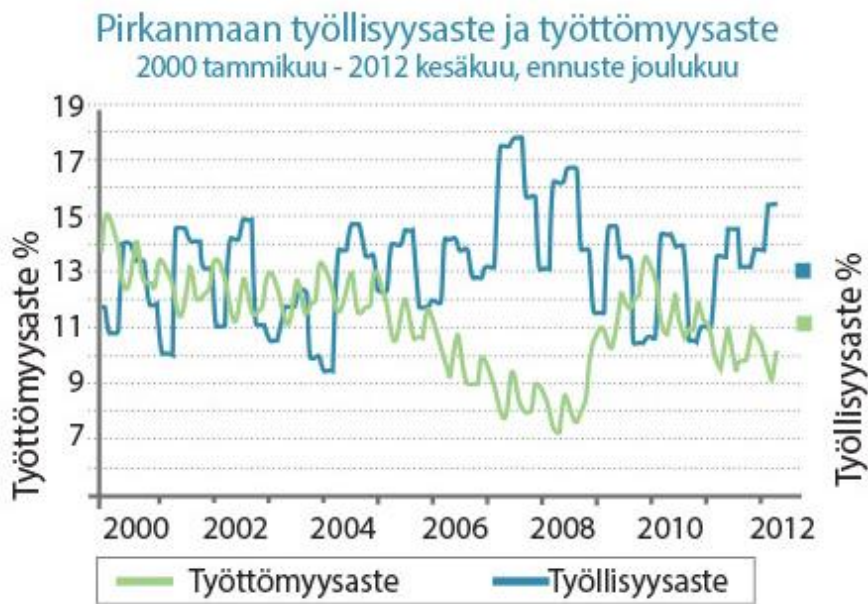
Pirkanmaa on aina selvinnyt hyvin talouden laskukausista, eikä nousukausien aikana ole unohdettu panostaa tulevaisuuden kannalta ratkaiseviin tekijöihin. Pirkanmaalla monipuolinen toimialarakenne ja positiivinen muuttovoitto lupaavat menestystä myös tulevaisuudessa. Pirkanmaa kilpailee 2010-luvun globaalitaloudessa tieteen ja teknologian huippuosaamisella. Maakunta on myös suosittu yritysten sijoittumiskohde sekä houkutteleva opiskelun, työnteon että vapaa-ajan vietto alue. (Räsänen 2012)

3.9 Pirkanmaan työllisyys

Vuonna 2012 tammi-elokuun aikana työttömien työnhakijoiden määrä oli laskenut 2,3 prosenttia vastaavasta ajankohdasta vuotta aiemmin. Kuitenkin elokuun lopussa Pirkanmaalla työttömiä työnhakijoita oli silti 25 584, johon on laskettu mukaan myös lomautetut työnhakijat. (Pirkanmaalla on... 2012)

Vuoden 2012 alkupuoliskolla työttömyyden määrä ja rakennekehitys olivat positiivisempia kuin vuotta aiemmin, vaikka talouden kasvuvauhdin hidastuminen näkyikin lisääntyneinä lomautuksina sekä työttömyyden keston pidentymisenä. Vuoden 2012 tammi-kesäkuussa Pirkanmaan TE-toimistoissa avoimien työpaikkojen määrä kasvoi lähes 5 prosenttia vuotta aiemmasta. Kesän aikana avoimien työpaikkojen kysyntä kuitenkin tasoittui. (Pirkanmaan talous, työttömyys... 2012)

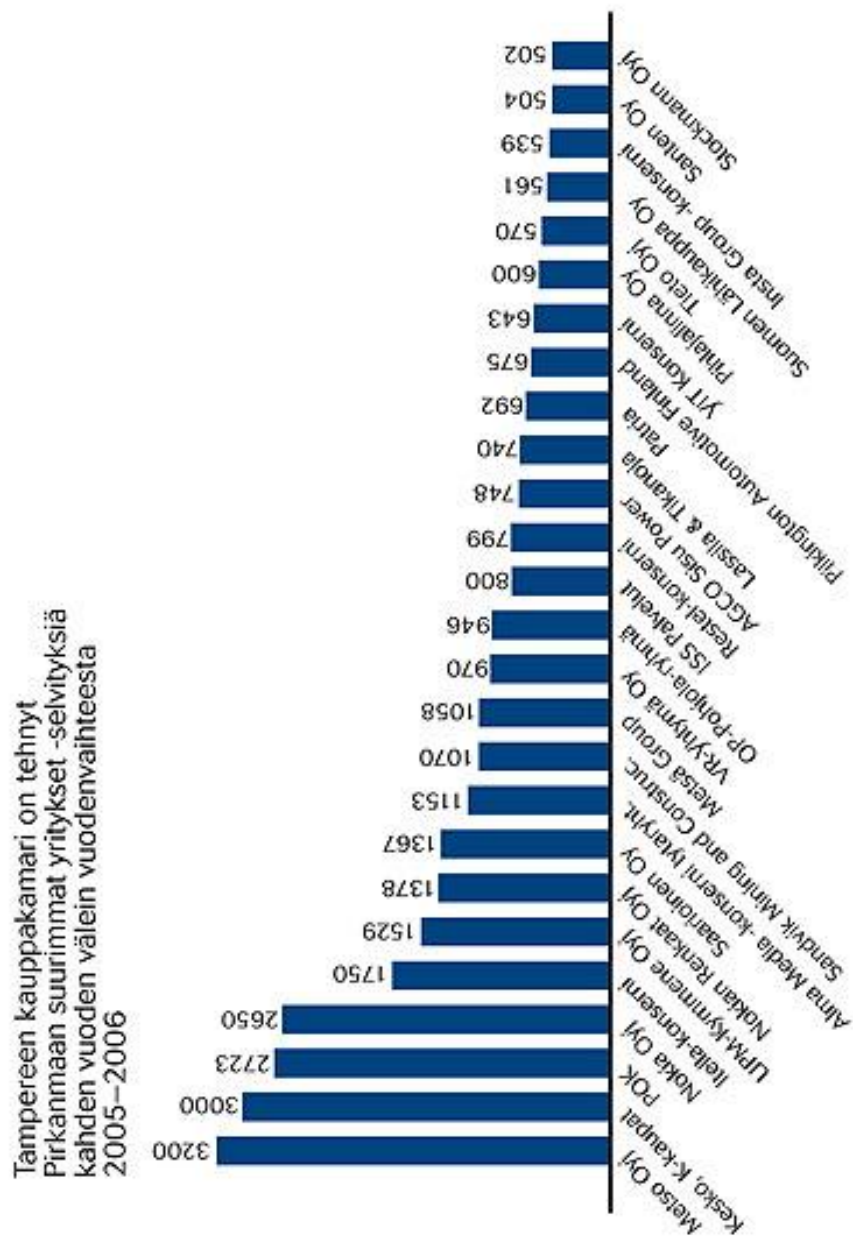
Pirkanmaan työttömyysaste oli 2012 tammi-kesäkuun aikana 10,0 prosenttia ja työllisyysaste noin. 69,6 prosenttia. Työttömyysaste oli Pirkanmaalla korkeampi kuin muualla Suomessa, mutta työttömien määrä kuitenkin väheni enemmän kuin koko maassa keskimäärin. (Pirkanmaan talous, työttömyys... 2012) Kuviosta 2 nähdäänkin kuinka työllisyys- ja työttömyysaste ovat muuttuneet vuosina 2000–2012. Kuviosta näkee hyvin taantumasta aiheutuneen suuren työttömyyden vuosina 2009–2010 ja sen kuinka se on vähentynyt vuoden 2011 aikana. Työttömyysaste on silti vielä kaukana vuoden 2008 luvuista, mutta tilanne on kuitenkin parempi kuin 2000-luvun alussa.

Kuvio 2. Työllisyys- ja työttömyysaste Pirkanmaalla 2000–2012. (Pirkanmaan talous, työttömyys... 2012)

Eniten avoimia työpaikkoja oli heinäkuun 2012 lopussa Pirkanmaalla palvelutyössä, terveydenhuollossa sekä sosiaalialalla, joiden määrä lisääntyi merkittävästi viime vuoden määrästä. Avoimia työpaikkoja oli myös paljon kaupanalalla sekä teollisuudessa. Eniten työnhakijoita sen sijaan oli samana ajankohtana teollisessa työssä, luokittelemattomassa työssä sekä teknisessä, luonnontieteellisessä, yhteiskuntatieteellisessä ja taiteellisessa työssä. Näillä aloilla kilpailu työpaikkojen saamisesta on siis kovaa. (Pirkanmaan talous, työttömyys... 2012) Liitteessä 1 on kuva ”työpaikat toimialoittain Pirkanmaan kunnissa vuonna 2010”. Kuvasta selviää, mitkä toimialat ovat Pirkanmaalla vahvoja sekä sen miten toimialat ovat levittäytyneet Pirkanmaan kuntiin.

Pirkanmaalla oli vuodenvaihteessa 2011–2012 yhteensä 26 suurta yritystä tai konsernia, joiden henkilöstömäärä oli yli 500 (kuvio 3). Näistä suurista yrityksistä 13 edustaa teollisuuden aloja, yhdeksän palvelualoja ja neljä kaupan aloja. Puolet listalla olevista yrityksistä on lisännyt kahden vuoden aikana henkilöstömääriään, mutta vastaavasti joka toisessa on väkeä vähennetty. Palvelualoilla henkilöstön määrä on kuitenkin kasvanut eniten. Pirkanmaan suurten yritysten välillinen merkitys maakunnalle on omia työpaikkamääriä paljon suurempi niiden ylläpitämien alihankinta- ja palveluverkostojen vuoksi. (Nieminen 2012)

Kuvio 3. Pirkanmaan suurimmat yritykset ja konsernit, joiden henkilöstömäärä on yli 500. (Nieminen 2012)

4 ERI TOIMIALOJEN KANNATTAVUUS JA KAUSIVAIHTELUT

Vaikka elämmekin vielä taantumassa, ovat muutoksen tuulet jo ovella. Taantumalla on ollut vaikutuksia jokaisella toimialalla, joissa ne ovat näkyneet hyvinkin eri tavoin. Tässä luvussa kerron aluksi kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä sekä kausivaihteluiden vaikutuksista. Lisäksi luvussa käsitellään eri toimialoja ja selvitetään miten taantuma on vaikuttanut niihin. Lopuksi selviää myös mitkä toimialat ovat kannattavia ja mitkä alat ovat kannattamattomia. Jokaisen toimialan yhteydessä on myös omat näkemykseni siitä, mihin alalla kannattaisi suuntautua. Koska analysoin tulevaisuuden näkymiä, ei niihin kuitenkaan kannata luottaa aivan sinisilmäisesti, sillä tilanteet voivat muuttua vielä vuoden loppuun mennessä sekä alkuvuodesta 2013.

Toimialoista olen tehnyt myös lyhyehkön tiivistelmän. Tiivistelmä on liitteenä 2 ja se on luotu helppolukuiseksi. Tiivistelmä on tehty henkilöstöpalveluyrityksen näkökulmasta, jolloin toimialoista löytyy yrityksen toimialan kannalta oleellisin tieto helposti ja nopeasti.

4.1 Kannattavuuteen vaikuttavat tekijät

Talouden sen hetkinen tilanne sekä tulevaisuuden näkymät vaikuttavat siihen, onko toimiala kannattava. Useat alat ovat kuitenkin suhdanneherkkiä ja tilanteet vaihtelevat kausien sekä vuodenaikojen mukaan. Esimerkiksi rakennusalalla työllisyys on huipussaan kesäkuukausina ja talvisin työllisyystilanne on heikoin. Epävarmat tulevaisuuden näkymät saavat yritykset varpailleen ja näin ollen jarruttelevat investointejaan. Tällöin myös työvoiman tarve on vaakalaudalla ja usein epävarmoina aikoina kustannusten säästämiseksi työvoimaa irtisanotaan tai lomautetaan henkilöstöä.

Toimialojen kannattavuuteen henkilöstövuokrausyrityksen kannalta vaikuttaa myös työväen lisääntynyt ikääntyminen. Työikäisen väestön väheneminen rajoittaa myös työttömyyden nousua. Vuonna 2011 työttömyysaste oli 7,8 prosenttia ja vaikka kasvu on hidastunut vuonna 2012, on työttömyysaste alentunut edellisvuodesta 7,7 prosenttiin. Kuitenkin vuonna 2013 työttömyysasteen uskotaan kohoavan 8,0 prosenttiin, mutta

taloustilanteen ja tuotannon elpyessä vuoden 2014 aikana, työttömyysaste laskee takaisin vuoden 2012 tasolle. (Kotilainen 2012)

4.2 Työllisyyden kausivaihtelut ovat suhteellisen pieniä

Vuodenajoilla voi olla suurikin merkitys työllisyyden vaihtelulle. Erityisesti kesäkuukausina, joka on kesätöiden sesonkiaikaa, voi työllisten määrä olla karkeasti todettuna noin 200 000 suurempi kuin tammikuussa. Kesätyöt lisäävät työllisyyttä sen vuoksi, että esimerkiksi monet teollisuuslaitokset pyrkivät pitämään tuotantonsa samana lomista huolimatta ja näin ollen lomien aikana tarvitaan lisätyövoimaa. (Sinivuori 2010)

Kesätöiden lisäksi on tiettyjä toimialoja, jotka työllistävät enemmän kesäkuukausina kuin talvella. Näitä toimialoja on muun muassa rakentaminen, vähittäiskauppa sekä majoitus- että ravitsemustoiminta. Erityisen selkeästi ero näkyy rakennusalalla, sillä heinäkuussa toimialalla on keskimäärin yli 20 prosenttia enemmän työntekijöitä kuin tammikuussa. (Sinivuori 2010)

Alla olevasta taulukosta 3 näkee kuinka työllisyysaste muuttuu kuukausittain. Työllisyysaste voi olla jopa viisi prosenttiyksikköä pienempi alkuvuodesta kuin kesä-heinäkuussa. Syys-lokakuun tienoilla työllisyysaste on yleensä kohtuullinen ja lähellä vuoden keskimääräistä tasoa, mutta kaikkina muina kuukausina työllisyysaste on kausivaihtelun suhteen vino jompaankumpaan suuntaan. (Sinivuori 2010)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Keski- arvo 2000–2008
Tammikuu	64,2	65,1	65,3	65,8	64,9	65,3	66,6	67,1	69,3	66,0
Helmikuu	64,2	65,6	66,6	66,1	65,6	66,7	67,5	68,1	68,9	66,6
Maaliskuu	64,4	66,3	66,1	66,3	65,8	67,1	67,6	68,7	69,0	66,8
Huhtikuu	65,4	66,4	66,5	66,6	65,3	66,4	67,5	69,2	70,0	67,0
Toukokuu	68,1	68,5	68,5	67,8	67,7	68,5	68,7	70,2	71,3	68,8
Kesäkuu	70,0	71,4	71,1	70,7	70,5	71,5	72,1	73,5	74,4	71,7
Heinäkuu	70,8	71,3	71,3	70,5	70,6	70,7	71,8	72,9	73,4	71,5
Elokuu	69,5	69,6	69,3	69,1	68,8	69,0	70,5	71,5	71,5	69,9
Syyskuu	66,7	66,7	67,0	66,8	67,2	68,0	68,7	69,3	70,0	67,8
Lokakuu	66,4	67,5	67,1	66,0	66,6	67,9	67,8	69,8	70,2	67,7
Marraskuu	66,8	67,0	66,5	65,9	67,1	67,5	68,8	69,1	69,8	67,6
Joulukuu	66,4	67,0	66,7	66,4	66,3	67,8	69,1	69,5	69,5	67,6
Vuosi- keskiarvo	66,9	67,7	67,7	67,3	67,2	68,0	68,9	69,9	70,6	

Taulukko 3. 15–64-vuotiaiden työllisyysasteet prosentteina kuukausittain vuosina 2000–2008. (Sinivuori 2010)

4.3 Kannattavat toimialat

4.3.1 Elintarviketeollisuus

Uusimman pk-yritysbarometrin mukaan elintarvikeyritykset suhtautuvat luottavaisesti tulevaisuuteen. Pk-yritysbarometrin mukaan 35 % alan yrityksistä arvioi toimialan suhdannenäkymien paranevan tulevana vuonna ja 51 % arvioi tilanteen pysyvän ennallaan. Alalla suhdannenäkymät ovat myönteisiä, joka kannustaa yrityksiä tekemään investointeja. Elintarviketeollisuus onkin merkittävä investoija, sillä alan yritykset ovat hyvin kasvuhakuisia. Investointien euromäärä on kasvanut parin vuoden aikana 150 miljoonalla eurolla. (Työ- ja elinkeinoministeriö, syksy 2012)

Pk-yritysbarometrin mukaan elintarvikeala on merkittävä kotimarkkina-ala, sillä se työllistää maanlaajuisesti noin 33 000 henkilöä ja välillisesti noin 300 000 henkilöä. Alalla on tarjolla paljon kesätyöpaikkoja nuorille, sekä sesonki- että ruuhkahuippuihin pohjautuvia määräaikaista töitä. Elintarvikealaa pidetäänkin melko vakaana toimialana, sillä ruoka on usein ihmisillä se viimeinen asia mistä lähdetään säästämään. Alalle

perustetaan myös uusia yrityksiä jatkuvasti, esimerkiksi vuonna 2010 uusien yritysten määrä oli Suomessa 116, kun vastaavasti 80 yritystä lopetti toimintansa. (Työ- ja elinkeinoministeriö, kevät 2012)

Pirkanmaalla elintarviketeollisuuden liikevaihto kohosi 6,7 prosenttia vuonna 2011. Kasvu on jatkunut myös vuonna 2012, jolloin tammi-maaliskuun liikevaihto kasvoi 4,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Vaikka Pirkanmaalla elintarviketeollisuuden liikevaihto ei ole yhtä hyvä kuin koko Suomen vastaava luku, on se kuitenkin pysynyt hyvin vakaana taantumasta huolimatta. (Pirkanmaan talous, elintarviketeollisuus 2012)

Alan työllisyystilanne on ollut vuonna 2012 alkupuoliskolla nousussa, vaikka se onkin ollut epävakaa, kuten kuviosta 4 selviää. Työllisyys on kuitenkin tällä hetkellä parempi kuin vuosina 2010–2011. Elintarviketeollisuus työllistää hyvin ja etenkin sesonkiajat vaativat enemmän työntekijöitä töihin. Sesonki, kiireapu sekä muut määräaikaistytöt ovat hyvin yleisiä alalla, mikä onkin lisännyt vuokratyön suosiota sen helpoudella, nopeudella ja joustavuudella.

Kuvio 4. Työlliset elintarviketeollisuudessa vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, elintarviketeollisuus 2012)

Ehdotukset: Elintarviketeollisuuden tilanne näyttää tällä hetkellä hyvin vakaalta. Alan tulevaisuutta pidetään myönteisenä, mikä näkyy lisääntyneinä investointeina. Uskon, että elintarviketeollisuuden merkitys kasvaa tulevaisuudessa ja etenkin talouden parannuttua ala tulee olemaan merkittävä työllistäjä.

4.3.2 Hotelli- ja ravintola-ala

Hotelli- ja ravintola-ala sekä matkailuala ovat hyvin suhdanneherkkiä aloja. Maailmantaloudellinen tilanne vaikuttaa palveluiden ja tuotteiden kysyntään ja siten myös työllisyystilanteisiin. Hyvinä talouden aikoina palveluita käytetään paljon sekä kotitalouksien että yritysasiakkaiden keskuudessa, vastaavasti taas huonompina aikoina pyritään säästämään välttämättömistä palveluista, esimerkiksi kotitaloudet eivät lähde yhtä innokkaasti ravintolaan syömään heikkona talouden hetkellä. (Ammattinetti 2008)

Palveluiden kysyntään vaikuttavat myös vahvasti sesongit, kuten juhlapyhät, kesäkuukaudet tai talvisin lomakaudet. Alalla työskentelee paljon vakituisia työntekijöitä, mutta myös paljon osa-aikaisia sekä vuokratyöntekijöitä. Erityisesti palvelujen kysynnän suuret vaihtelut luovat otolliset suhteet vuokratyöntekijöiden käytölle. (Ammattinetti 2008) Kuvio 5. näkyykin alan työlliset vuosineljänneksittäin koko maassa ja siinä on hyvin nähtävissä kausittaiset vaihtelut työllisten määrässä.

Kuvio 5. Työlliset hotelli- ja ravintola-aloilla vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, majoitus- ja ravitsemistoiminta 2012)

Hotelli- ja ravintola-alojen palveluiden kysyntä on kääntynyt taantuman jälkeen nousuun ja vuonna 2011 alojen työllisyystilannetta voitiin pitää kohtalaisena. Tulevaisuuden kehitys riippuu paljon siitä, miten talouden suhdanteet kehittyvät ja kuinka kotitaloudet suuntaavat ostovoimansa. (Ammattinetti 2008)

Pirkanmaalla hotelli- ja ravintola-ala on vuoden 2010 jälkeen ollut suotuisassa kehityksessä ylöspäin. Vuoden 2011 aikana alan liikevaihdon kasvu nopeutui alan tasaisen kehityksen ansiosta ja alan positiivinen suuntaus on jatkunut vuoden 2012

alkupuoliskolla, jolloin liikevaihdon kasvua oli 10,7 prosenttia. (Pirkanmaan talous, majoitus- ja ravitsemistoiminta 2012)

Ehdotukset: Vuoden 2012 alkupuoliskon työllisyys on parempi kuin aiempina vuosina ja liiketalouden kasvu on ollut hyvin positiivinen. Ala vaikuttaa kasvavalta ja tulevaisuuden näkymät positiivisilta. Vuokratyö tuo paljon etuja alan yrityksille, sillä kausivaihteluiden aiheuttamat henkilöstön muutokset voivat olla suuria ja rekrytoinnin ulkoistamisella voidaan tuoda lisää joustavuutta alan yritysten toimintaan.

Huomionarvoista on myös se, että ravitsemuspalveluiden ammattilaisia tarvitaan myös kuntien, seurakuntien ja valtion palveluksessa, kuten kouluissa, päiväkodeissa, sairaaloissa ja henkilöstöravintoloissa.

4.3.3 Liike-elämän palvelut

Pirkanmaan talous -sivusto luokittelee liike-elämän palveluihin kuuluvan muun muassa nämä alat: rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta että hallinto- ja tukipalvelutoiminta.

Liike-elämän palveluiden toimiala on hyvin vahvalla pohjalla Suomessa, vaikka maan taloudellinen tila ei olekaan parhaimmillaan. Heikosta taloudellisesta tilanteesta löytyykin yksi syy sille, miksi toimiala on kasvussa. Taantumana aikana yritykset tarvitsevat apuja sekä neuvoja oman liiketoiminnan kehittämisessä, joita useat liike-elämän palveluiden yritykset tarjoavat, mikä puolestaan takaa tälle toimialalle erinomaisen kasvumahdollisuuden. (Metsä-Tokila 2011)

Vuonna 2011 alalle syntyi lähes 1000 uutta yritystä ja yritysten määrän kasvu on jatkunut vuonna 2012. Muiden alojen yritysten halu keskittyä omaan ydinosaan ja esimerkiksi taloushallinnon ulkoistaminen onkin yksi syy uusien yritysten syntyyn ja alan vahvaan kasvuun. Erityisen hyvää kasvu on ollut arkkitehti- ja insinööripalveluiden liikevaihdolla, sillä ala on merkittävä korkeasti koulutettujen työllistäjä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, syyskuu 2012)

Pirkanmaalla liike-elämän palveluiden kehitys on ollut vahvaa jo vuodesta 2010 alkaen. Vuonna 2011 toimialan liikevaihto kasvoi 7,4 % ja vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihdon kehitys on jatkunut vahvana ja kasvua kertyi 8,7 % edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. (Pirkanmaan talous, liike-elämän palvelut 2012)

Työllisten määrä on taantumasta huolimatta pysynyt viime vuodet melko samana, eikä toimialalla ole merkittäviä kausivaihteluitakaan (kuvio 6). Mahdollisia kausivaihteluita voi tulla projektiluontoisista töistä, kysynnän määrän vaihteluista tai vuodenaajoista. Toimialaan kuuluu useampia aloja, joten jokaisella alalla on omanlaisensa vaihtelut. Esimerkiksi kiinteistöalalla vuodenaajoilla on merkittävästi suurempi vaikutus kuin vastaavasti toimistotöissä, jossa työnteko tapahtuu vuodenajasta riippumatta sisätiloissa.

Kuvio 6. Työlliset liike-elämän palveluiden toimialalla vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, liike-elämän palvelut 2012)

Ehdotukset: Liike-elämän palvelut on vahva toimiala, joka työllistää hyvin ja on kaiken lisäksi hyvässä kasvussa. Toimiala tarjoaakin paljon mahdollisuuksia ja on potentiaalinen kohde niin vuokratyölle kuin myös suorarekrytoinnille.

Uskon, että etenkin toimistotyön parista sekä kiinteistöalalta tulee löytymään paljon avoimia työpaikkoja tulevaisuudessa. Vuokratyöntekijöiden käytön suosio toimistotöissä on jo nyt suurta. Erityisesti vuokratyöntekijöitä haetaan toimistotöissä sijaisuuksiin, joista heillä on usein mahdollisuus jatkaa vakituisena työntekijänä. Toimistotyö sisältää useita eri työtehtäviä ja ammattinimikkeitä, kuten esimerkiksi sihteeri, kirjanpitäjä sekä muita taloushallinnon työtehtäviä. Ammattibarometrin tietojen mukaan juuri kirjanpitäjistä sekä palkanlaskijoista onkin suurta pulaa koko maassa.

Toisena erityisenä liike-elämän palveluna on kiinteistöala. Kiinteistöalalla on paljon kausitöitä, joissa suositaan vuokratyötä sen joustavan henkilöstön käytön vuoksi. Kiinteistöpuolella on myös hyvin yleistä käyttää työntekijä rekisteriä, josta voi tarpeen tullen kutsua töihin ja näin hyödyntää joustavuuden tuomat edut.

4.3.4 Teknologiateollisuus

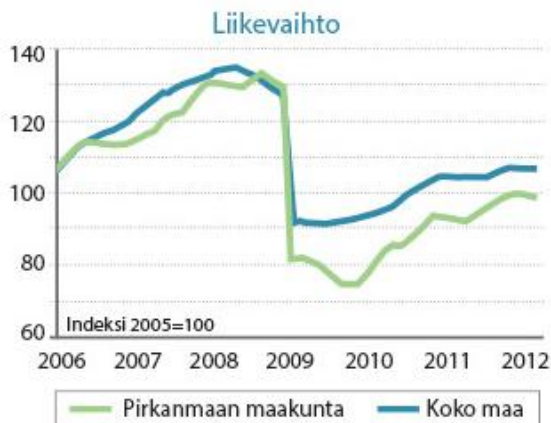
Teknologiateollisuus kattaa useampia teollisuuden aloja, jotka voisivat toimia tässä työssä myös omina toimialoinaan, mutta joita voidaan käsitellä myös yhtenä kokonaisuutena irrottaen erillisten toimialojen vaikutukset. Teknologiateollisuuden (elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metalliteollisuus, metallien jalostus, suunnittelu ja konsultointi sekä tietotekniikka-ala) jalostusarvoltaan Pirkanmaan alue on toiseksi suurin 13 prosentilla. Uusimaa toimii suurimpana ELY-alueena jalostusarvolla 39 prosentilla. Henkilöstön määrä jakautuu alueellisesti suunnilleen jalostusarvon mukaisessa suhteessa. (Paavonen 2012)

Taantuma iski melko kovaa teknologiateollisuuteen koko Suomessa. Etenkin Pirkanmaalla taantumien vaikutukset näkyivät hyvin, sillä toimiala on merkittävä työllistäjä alueella. Teknologiateollisuuden liikevaihto Suomessa supistui vuonna 2009 jopa 28 prosenttia, joka on sittemmin kehittynyt tasaisen rauhallisesti. Kasvua on erityisesti kertynyt kone- ja metalliteollisuudessa kun taas elektroniikka- ja sähköteollisuuden kehitys on ollut heikompaa. Henkilöstön määrä väheni taantumien takia melko paljon, mutta sekin on ollut sen jälkeen hienoisessa kasvussa. Taulukosta 4 näkee kuinka henkilöstön määrä on kehittynyt Pirkanmaan alueella vuosien saatossa. (Paavonen 2012)

ELY-alue	1995	2000	2005	2009	2010	2011	Osuus, % 2011e
Pirkanmaa	22 084	29 570	32 274	35 106	32 881	33 086	11,5
Koko maa	217 300	281 700	294 100	304 800	287 400	288 400	100,0

Taulukko 4. Teknologiateollisuuden henkilöstön määrän kehitys Pirkanmaalla sekä koko maassa. (Paavonen 2012)

Vuoden 2008 taantuma vaikutti Pirkanmaan teknologiateollisuuden aika rankasti, mikä näkyi henkilöstön irtisanomisina. Ala on kuitenkin päässyt taantumasta yli, mutta ei silti ole vielä taantumaa edeltäneiden lukujen tasolla. Kuviosta 7 näkeekin hyvin kuinka alan liikevaihto on muuttunut vuosien aikana. Vuonna 2011 alalla on kuitenkin ollut suhteellisen tasaista kuuden prosentin kasvua. Myös vuoden 2012 alkupuolisko on ollut Pirkanmaalla valoisa 7,1 prosentin liikevaihdon kasvulla, kun vastaavasti koko maassa kirjattiin 2,1 prosentin lasku. Myös viennin määrä on kohonnut Pirkanmaalaisissa yrityksissä ja se seuraileekin valtakunnan yleistä vientiä. (Pirkanmaan talous, teknologiateollisuus 2012)

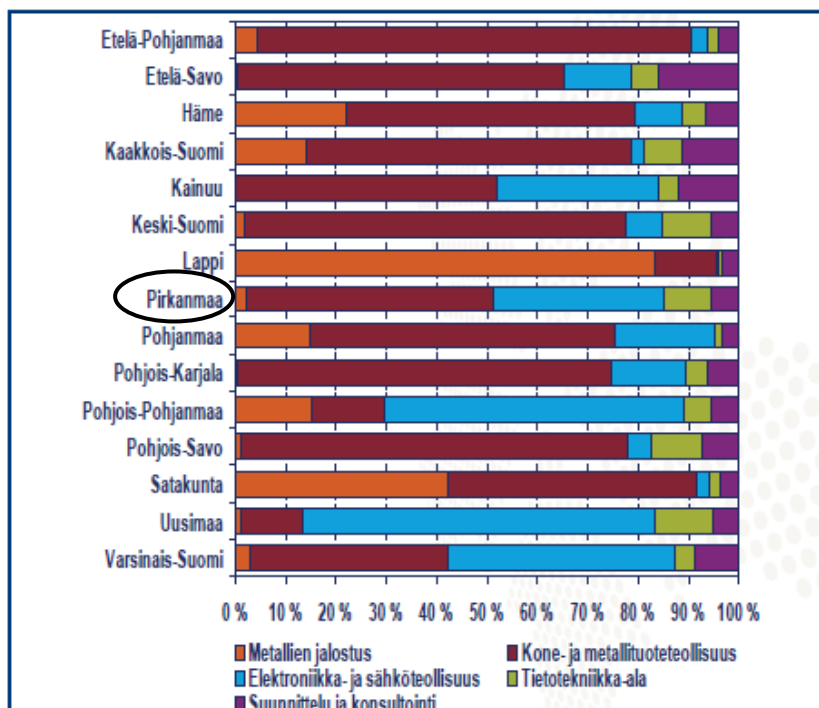
Kuvio 7. Teknologiateollisuuden liikevaihdon kehitys Pirkanmaalla sekä koko maassa. (Pirkanmaan talous, teknologiateollisuus 2012)

Korkea teknologiateollisuus on vielä vientikuopassa, joka aiheuttaa ongelmia myös Pirkanmaalla, koska toimipaikkoja alueella on melko paljon. Taustalla on muun muassa matkapuhelinsektorin ongelmia. (Pirkanmaan talous, teknologiateollisuus 2012) Suurimmat muutokset suomen sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa johtuvat Nokian toiminnan supistuksista. Nokialta häviää syksyn 2012 aikana yhteensä 3700 työpaikkaa, YT-neuvotteluissa myös Tampereen toimipiste on mukana ja näin ollen irtisanomisten vaikutuksia voidaan nähdä myös Pirkanmaalla. (Työ- ja elinkeinoministeriö, syksy 2012)

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden työpaikat ovat vähentyneet taantumasta ja ETLA:n ennusteen mukaan alan työvoima tulee vähenemään vuoteen 2015 mennessä noin 7000 henkilöllä koko maassa. (Työ- ja elinkeinoministeriö, kevät 2012) Alalla on kuitenkin tapahtunut myös kasvua, etenkin mittaus- ja analysointilaitteiden valmistuksessa sekä elektronisten komponenttien ja piirilevyjen valmistuksessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö, syksy 2012)

Ehdotukset: Teknoliateollisuuden tulevaisuuden näkymät riippuvat paljon maailmantaloudellisen tilanteen muuttumisesta, sillä vienti on alalla merkittävä tulon lähde. Pirkanmaan teknoliateollisuus muodostaa 8,2 % koko maan teknoliateollisuuden liikevaihdosta ja alueella on teknoliateollisuus ry:n sivuston mukaan toiseksi eniten toimipaikkoja. Teknoliateollisuus onkin tärkeä työllistäjä Pirkanmaalla. Kuten kuviosta 8 selviää, on kone- ja metalliteollisuus laajin toimiala Pirkanmaalla ja sen kehitys on koko ajan kasvamassa. Toiseksi suurin toimiala Pirkanmaalla on elektroniikka- ja sähköteollisuutta, joiden kasvu on ollut toistaiseksi heikkoa ja tulevaisuuden näkymätkään eivät ole kovin valoisat. Kuitenkin alalla voidaan arvostaa henkilöstöpalveluyritysten tuomia etuja, mutta suuria panostuksia mielestäni ei kannata vielä alaan laittaa.

Teknoliateollisuuden päätoimialojen liikevaihto- osuudet* ELY-alueittain 2010

*) Prosenttia teknoliateollisuuden liikevaihdosta kyseisellä alueella Lähde: Tilastokeskus / Yritysrekisterin vuositilasto 2010

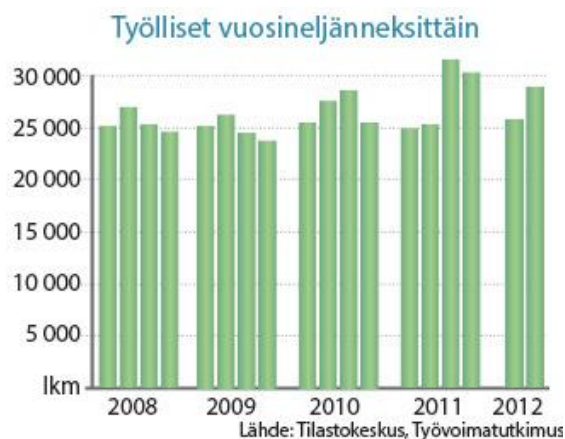
Kuvio 8. Pirkanmaalla eniten liikevaihtoa tulee kone- ja metalliteollisuudesta sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudesta. (Paavonen 2012)

4.4 Osittain kannattavat toimialat

4.4.1 Kaupanala

Pirkanmaalla tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihto kääntyi pienen notkahduksen jälkeen takaisin kasvuun vuoden 2010 alussa. Vuoden 2011 aikana toimialan liikevaihdon kehitys oli hyvin tasaista ja positiivinen kehitys jatkui vuoden 2012 alkupuoliskolla 7,4 prosentin kasvulla. Pirkanmaalla liikevaihdon kehitys on ollut parempi kuin koko maassa yhteensä. (Pirkanmaan talous, kauppa 2012)

Usein ajatellaan, että kaupan alalta löytyy töitä yllin kyllin. Kaupan liiton mukaan alalta on hävinnyt 8 000 työpaikkaa toisella vuosineljänneksellä eli huhti-kesäkuun aikana. Ennusteiden mukaan myös kaupan kasvu tulee pysähtymään vuoden 2012 aikana. Kaupan liitto kertoo työllisyyden vähentymiseen johtuvan työn korkeasta hinnasta sekä kaupan vaikeuksista sopeutua heikkoihin kysyntänäkymiin. Kaupan liitto myös uskoo, että vuosi 2013 tulee olemaan erittäin vaikea koko kaupassa, mikä tulee myös näkymään koko taloudessa, sillä kaupan merkitys työllistäjänä ja investoijana on merkittävä. (Tuhansia työpaikkoja... 2012) Kuvio 9 huomaa kuinka paljon toimiala työllistää väkeä. Työllisten määrä on myös taantumasta huolimatta pysynyt samana tai ollut hienoisessa kasvussa. Tilanteen uskotaan nyt muuttuvan, joten toimialan työllisyystilannetta kannattaa seuraila.

Kuvio 9. Työlliset kaupanalalla vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, kauppa 2012)

Pirkanmaan talouden haastatteleva toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakon Pirkanmaan Osuuskaupasta mukaan vuoden 2012 alkupuoliskolla vähittäiskaupan myynti oli kohtuullinen koko maassa, mutta joka kevään jälkeen on lähtenyt selkeästi laskemaan. Mäki-Ullakko myös toteaa, että alhaisilla koroilla on positiivinen vaikutus kaupan kasvuun, mutta valtioiden talouskriisin vuoksi kuluttajien ostovoima laskee. (Pirkanmaan talous, kauppa 2012)

Ehdotukset: Kaupan liiton mukaan kaupanalalta on lähtenyt paljon työpaikkoja lähiaikoina eikä taloudellinen tilanne näytä kuluttajien ostovoiman kehityksen kannalta hyvältä. Heikko taloudellinen yleistilanne ei ole työllisyyden kannalta paras, mikä on näkynyt irtisanomisina. Kaupanalalla kuitenkin tarvitaan aina paljon tuuraajia ja ekstratyöntekijöitä, jotka toimivat kiireapulaisina tai paikkaavat sairaslomilla olijoita. Kaupanalalla on myös paljon sesonkivaihtelua, joka näkyy kaupassa suurina asiakaskävijämäärinä, kuten juhlapyhät ja alekaudet. Sesonkien aikana kaupat tarvitsevat paljon lisätyövoimaa myymälöihin, jolloin vuokratyön etuudet tulevat hyvin esiin. Henkilöstöpalvelualan yritykset voivat tarjota työntekijöitä nopeasti ja vuokratyön joustavuus pääsee tällä alalla edukseen.

Pirkanmaalla on myös keskeisin sijaintinsa ansiosta sijoittunut hyvin merkittäviä tukkureita, kuten ALSO Nordic ja Tamro Oy, jotka varmasti hyötyisivät vuokratyövoiman käytöstä.

4.4.2 Metsäteollisuus

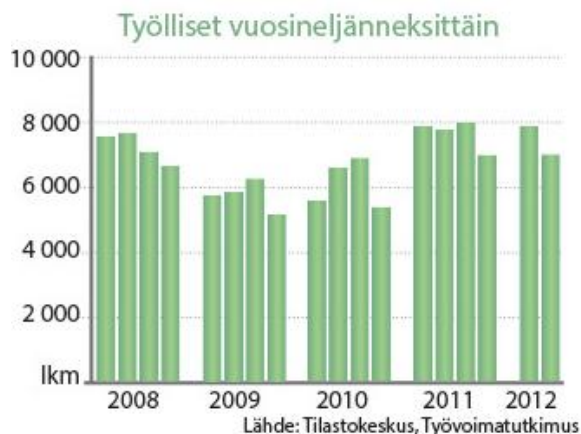
Metsäteollisuus koostuu sahatavaran, puu- ja korkkituotteiden valmistuksesta sekä paperi- ja kartonkituotteiden että paperin valmistuksesta. (Pirkanmaan talous, metsäteollisuus 2012)

Metsäteollisuuden kannattavuuteen vaikuttaa merkittävästi uudisrakentamisen hiipuminen niin kotimaassa kuin muuallakin Euroopassa, sillä etenkin kotimaa on sahatavaran suurin yksittäinen markkina-alue. Myös Euroopan epävarmalla taloudellisella tilanteella on paljon vaikutusta alan kasvavuuteen vientien vähentymisen takia. (Janatuinen 2012)

Pirkanmaan metsäteollisuudella on mennyt hyvin vaihtelevasti. Vuoden 2011 alkupuoliskolla (tammi-maaliskuussa) alan liikevaihto nousi jopa 10 prosenttia, jonka jälkeen se on laskenut tasaisesti. Laskeva trendi on myös ollut vuonna 2012 ajankohtainen. (Pirkanmaan talous, metsäteollisuus 2012)

Metsäteollisuus on taantumasta sekä rakennemuutoksista huolimatta merkittävä ala ja työllistäjä Pirkanmaalla. Lähes 12 prosenttia koko maan metsäteollisuuden liikevaihdosta tehdään Pirkanmaan alueella. Rakennemuutokset, jotka tehtiin jo ennen 2009 alkanutta taantumaa koko maassa, ovat vielä vaiheessa. Sopeutustoimien sekä kapasiteetin mitoitus toimien jatkuminen edelleen tuo alalle hieman lisähaastetta. Haasteita toimialalle tuo myös vuonna 2015 voimaan tuleva rikkidirektiivi, joka toteutuessaan nostaa jo ennestään suuria kuljetuskustannuksia ja voi näin ollen vaikuttaa henkilöstön määrään heikentävästi. (Pirkanmaan talous, metsäteollisuus 2012)

Kuviosta 10 näkyy työllisten määrä metsäteollisuudessa vuosineljänneksittäin koko maassa. Alalla on jonkin verran kausivaihtelua nähtävissä, mutta esimerkiksi vuonna 2011 vaihtelut olivat hyvin pieniä. Vuodenajoilla ei ole suurta merkitystä kausivaihteluiden syntyyn. Tilausten määrä sekä vienti vaikuttavat enemmän vaihteluihin.

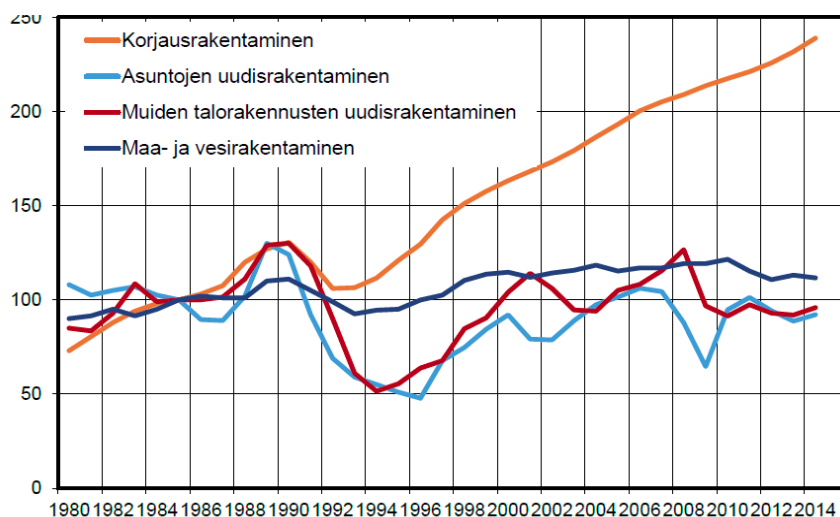
Kuvio 10. Työllisten määrä metsäteollisuudessa vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, metsäteollisuus 2012)

Ehdotukset: Metsäteollisuus ei ehkä tällä hetkellä ole kovin kasvava ala, mutta se on kuitenkin hyvin merkittävä työllistäjä Pirkanmaalla. Rikkidirektiivin vaikutus voi jo näkyä nyt alan työllisyydessä. On mahdollista, että yritykset eivät halua omille kirjoilleen vakituisia työntekijöitä sillä on hyvin todennäköistä, että he joutuvat

irtisanomaan paljon henkilöstöä muutaman vuoden kuluttua. Vuokratyöntekijöiden ja määräaikaisten työntekijöiden käyttö olisikin riskittömämpää metsäteollisuuden yrityksille ja näin ollen alalla voisi olla potentiaalisia yrityksiä.

4.4.3 Rakennusala

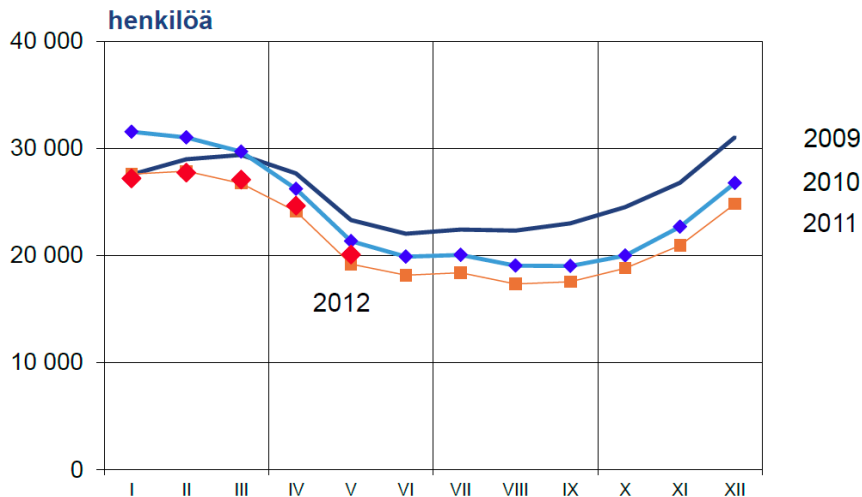
Taantuma on hillinnyt rakennuttamista viime vuosina, mutta rakennusallalla menee silti muihin toimialoihin verrattuna suhteellisen hyvin. Kauppalehden elokuisen artikkelin mukaan vuonna 2012 rakennusallalla lupia uudisrakentamiseen on annettu jonkin verran vähemmän vuoteen 2011 verrattuna. Tiedot olivat ilmenneet Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntotuotantotilaston ennakkotiedoista. (Rakentamisessa pantiin... 2012) Vuoden 2013 rakentamisen määrän uskotaan pysyvän ennallaan tai supistuvan hieman vuoden 2012 määrästä. Taloudellinen epävarmuus on syynä rakentamisen vähentymiseen, mikä vastaavasti vaikuttaa henkilöstömääriin. Henkilöstömäärän ennustetaankin maanlaajuisesti laskevan jonkin verran vuonna 2013. Kuviosta 11 näkyy kuinka asuntojen sekä muiden rakennusten uudisrakentaminen arvioidaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2012. Korjausrakentaminen sen sijaan on ollut jo useamman vuoden kasvussa ja jatkaa yhä sillä tiellä. (Salmen 2012, rakentamisen suhdanteet)

Lähde: Euroconstruct (VTT), Lontoo, kesäkuu 2012

Kuvio 11. Rakentamisen määrän kehittyminen vuodesta 1980 lähtien. (Salmen 2012, rakentamisen kehitys sektoreittain)

Rakennusala on hyvin kausikohtaista. Suomen kylmät ja pitkät talvet luovat haastavat olosuhteet ulkorakentamiselle, minkä vuoksi rakentamisen määrä vähentyy aina talvikaudeksi. Vastaavasti kesä, kevät ja syksy ovat rakentamisen kannalta otollista aikaa. Rakentamisen kausivaihtelut näkyvät selkeästi alan työllisyydessä. Kuten kuvio 12. selviää, on työttömien määrä alalla vähäisin loppukesästä. Työntekijöiden määrää alalla lisää myös vakituisten työntekijöiden kesälomatuuraajat, eli kesätyöntekijät, jotka näin ollen pienentävät työttömyysastetta.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuvio 12. Työttömien määrä rakennusalalla kuukausittain vuosina 2009–2012. (Rakennusteollisuus 2012)

Pirkanmaalla rakentaminen kääntyi nousuun vuonna 2012. Vuoden 2011 aikana liikevaihto toimialalla kohosi koviin lukuihin ja vuoden 2012 alkupuoliskolla meni yhtä hyvin. Peab Oy, Pirkanmaan yksikön johtaja Miikka Routama kuvaa hyvin rakennusalan tilanteen: ”Vuosi 2011 sekä alkuvuosi 2012 olivat alalla hyviä, mutta nyt talousnäkömät ovat epävarmat. Ihmisten luottamus omaan talouteen heikentää asunto-ostoja alhaisesta korkotasosta huolimatta ja uusia asuinhankeita käynnistetään nyt varovaisesti. Toimitila-rakentaminen on edelleen melko hiljaista ja julkisen rakentamisen sarallakin kunnat ovat viime aikoina lykänneet investointejaan eteenpäin. Infrarakentaminen vetää hyvin, sillä se ei ole niin suhdanneherkkää. Tampere on rakentamisen selkeä kakkoskeskus, mutta pieni hetkellinen hiljentyminen on luvassa 2013.” (Pirkanmaan talous, rakentaminen 2012)

Ehdotukset: Rakennusala on melko suhdanneherkkä, sillä siihen vaikuttavat niin taloudellinen tilanne, kuluttajien ostovoima sekä vuodenajat. Vuosi 2013 saattaa olla hiljaisempaa aikaa rakennusosalalla kuin mitä se tällä hetkellä on. Ala on kuitenkin hyvin kausikohtainen, minkä vuoksi vuokratyöntekijöiden käyttö tuo joustavuutta alan yrityksille.

4.5 Kannattamattomat toimialat

4.5.1 Kemianteollisuus

Kemianteollisuuteen kuuluvat kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus, lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus sekä kumi- ja muovituotteiden valmistus. (Pirkanmaan talous, kemianteollisuus 2012)

Kemianteollisuus on tehnyt hyvää kasvua vuodesta 2010 lähtien. Vuoden 2011 aikana liikevaihdon kasvua tuli jopa 17,6 prosenttia. Toimiala onkin kasvanut vahvasti lippulaivayritysten kuten Nokian Renkaiden, Kiihto Familyn ja Santenin vetämänä. Myös viennin määrä on kehittynyt voimakkaasti ja tuonut hyvin tuloja alalle. (Pirkanmaan talous, kemianteollisuus 2012)

Vaikka kemianteollisuuden ala onkin ollut kasvussa ja vienti on ollut hyvää, on henkilöstön määrä pysynyt melko samana parin viime vuoden ajan, kuten kuviosta 13 näkyy. Alalla ei myöskään ole ollut suuria kausivaihteluita viime vuosien aikana. Santen Oy:n toimitusjohtaja Jyrki Liljeroos toteaaakin Pirkanmaan talouden sivuilla, että epävarma taloustilanne näkyy niin Suomessa kuin Euroopassa varovaisuutena, mutta kertoo kasvun jatkuvan vaikka se onkin hieman hiljentynyt. Liljeroos kokee myös kilpailukyvyn huolenaiheekseen: ”Tulevaisuuden huolena on kilpailukykyämme tällä kustannusrakenteella. Jos esimerkiksi kasvavia raaka-aine- ja palkkakustannuksia ei voida viedä hintoihin, kannattavuudesta tulee meille iso ongelma. Investointien suhteen pitää olla nyt todella varovainen.” (Pirkanmaan talous, kemianteollisuus 2012) Palkkakustannuksien sekä muiden kustannuksien nousu vaikuttaa negatiivisesti henkilöstön määrän kehitykseen ja voi näkyä henkilöstön irtisanomisina.

Kuvio 13. Työllisten määrä kemianteollisuudessa vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, kemianteollisuus 2012)

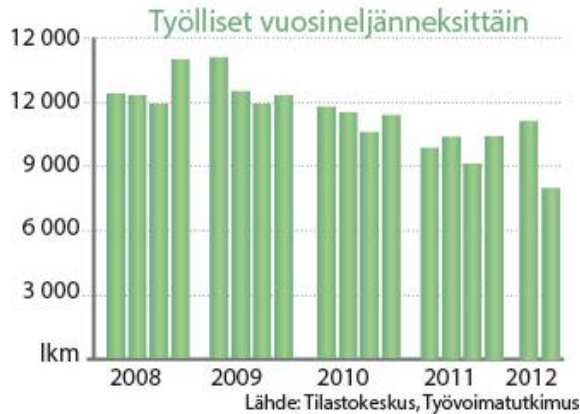
Ehdotukset: Kemianteollisuus vaikuttaa hyvin lupaavalta työllistäjältä tulevaisuudessa, koska alalla menee tällä hetkellä hyvin. Korkeat kustannukset saattavat kuitenkin aiheuttaa ongelmia alalla ja näin ollen vaikuttaa myös työllisyyteen. Ala onkin siis työllisyyden kannalta hyvin epävarma. Myös alan yritysten omat näkemykset tulevaisuudesta ovat varovaisia.

Vuokratyö voisi kuitenkin toimia alalla ratkaisuna. Uskon, että alalla pitkäaikainen sitoutuminen työntekijöihin voi olla kynnyksysymys kustannuksellisista syistä. Vuokratyötä käyttämällä yritys voisi käyttää määräaikaissuusia aina tarpeen tullen, esimerkiksi isojen tilausten yhteydessä. Vuokratyöllä voitaisiin vastata nopeasti ja helposti yrityksen tarpeisiin ja mahdollisesti säästää yrityksen suuria kustannuseriä.

4.5.2 Kuljetus ja varastointi

Kuljetuksen ja varastoinnin alalla vuoden 2011 ensimmäinen neljännes oli Pirkanmaalla erittäin vahva, sillä liikevaihto kohosi jopa 14,6 prosenttia. Vuositasolla kasvua kirjattiin kuitenkin 8,4 prosenttia, koska alkuvuoden jälkeen kasvu hiljeni. Kasvua on ollut edelleen vuonna 2012, jolloin vuoden ensimmäisenä neljänneksenä kirjattiin liikevaihdon kasvua 6,3 prosenttia. (Pirkanmaan talous, kuljetus ja varastointi 2012)

Vaikka liikevaihto on ollut kasvussa ja alalla menee hyvin, niin henkilöstön määrä on ollut vuoden 2009 jälkeen ollut laskussa (kuvio 14). Erityisen voimakasta muutosta on ollut vuoden 2012 alussa ensimmäisen ja toisen neljänneksen välissä, jolloin henkilöstön määrä väheni tuhansittain. (Pirkanmaan talous, kuljetus ja varastointi 2012)

Kuvio 14. Työlliset kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla vuosineljänneksittäin. (Pirkanmaan talous, kuljetus ja varastointi 2012)

Ehdotukset: Ala on hyvin riippuvainen teollisuuden ja kaupan suhdanteista ja niiden vaikutukset näkyvät selkeästi varastoinnissa sekä kuljetuksessa. Viennin määrän väheneminen ja kustannusten säästäminen ovat vaikuttaneet henkilöstön irtisanomisiin.

Uskon alan yritysten olevan vielä hyvin varovaisia päätöksissään, sillä selkeätä näkymää talouden parantumisesta ei ole ollut. Alalla kuitenkin voidaan arvostaa henkilöstönvuokrauksesta saatavia etuuksia. Yritykset tuskin haluavat ottaa riskiä ja palkata vakituisia työntekijöitä, vuokratyön avulla yritykset myös voisivat hoitaa joustavasti tulevia kiireellisiä työtehtäviä tai sesongeista johtuvia suuria tilauksia.

4.6 Kuinka seurata toimialojen kannattavuuksia?

Toimialojen tilanteiden seuraaminen on helppoa, eikä se vie kauheasti aikaa, kunhan tilanteita seuraa jatkuvasti. Erityisen tärkeää on ajankohtaisten asioiden kuten uutisten seuraaminen. Uutisista saa paljon tietoa päivittäin taloudellisesta tilanteesta sekä mahdollisista ongelmista toimialoilla tai joillakin tietyillä yrityksillä. Uutisia voi seurata niin televisiosta kuin lehdistä tai Internetistäkin. Muun muassa Aamulehti antaa hyvät

eväät Pirkanmaan tilanteiden seurantaan, mutta myös niin Suomen kuin maailmanlaajuiseenkin seurantaan.

Kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin, ilmestyvä pk-yritysbarometri on hyvä tiedon lähde eri toimialojen tilannekatsaukseen. Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä Työ- ja elinkeinoministeriön pk-yritysten kanssa yhteistyössä tuotettu yritysbarometri kertoo tuloksia sekä pk-sektorin osalta kuin myös alueellisesti toimialoittain. Barometrissa käsitellään toimialojen ja yritysten kehitystä sekä tulevaisuuden näkymiä että muita ajankohtaisia asioita, kuten ulkomaalaistaustaisen työntekijän palkkaamisesta ja maksuongelmista. (Järventaus 2012)

Suosittelen myös tutustumaan Pirkanmaan Talous -sivustoon, josta julkaistaan uusi, päivitetty versio, aina syksyisin. Pirkanmaan talouskatsaus tarjoaa tuoreita tilastotietoja lähihistoriasta sisältäen edellisen vuoden sekä kuluvan vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen. Sivustolta löytyvät muun muassa Pirkanmaalle tärkeiden toimialojen tilastotietoja sekä tulevaisuuden näkymiä. Sivustolta selviää myös Pirkanmaan taloudellinen tilanne sekä muuta hyvää yleistietoa.

Tietolähteitä, joita käytin tutkimuksen tekoon, suosittelen kaikille alalla työskenteleville henkilöille perehdyttäväksi. Luettelo linkeistä löytyy liitteestä 3. Linkit toimivat työkaluina toimialojen tilanteiden seuraamiseksi.

5 POHDINTA

Henkilöstöpalvelualasta on tullut merkittävä osa suomalaista elinkeinoelämää. Se on vakiinnuttanut asemansa työmarkkinoilla ja alan yrityksistä on tullut merkittäviä työllistäjiä sekä asiantuntijoita henkilöstöpalveluissa. Henkilöstöpalvelut, kuten henkilöstövuokraus ja rekrytointi, ovatkin alan tärkeimpiä palveluita. Palveluiden avulla helpotetaan asiakasyritysten henkilöstöresursseja joustavasti, jolloin he voivat keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa ja osaamiseensa paremmin. Vastaavasti työntekijöille henkilöstönvuokraus on erittäin hyvä tapa työllistyä, sillä työnteko on joustavaa ja se mahdollistaa uusien alojen kokeilun.

Niin Pirkanmaalla kuin koko Suomessakin eletään vielä taantumän aikaa, josta ollaan pikkuhiljaa nousemassa ylöspäin, etenkin jos ekonomisteihin on uskomista. Täydellistä muutosta parempaan saa kuitenkin vielä odottaa, mikä vaikuttaa yritysten toimintaan merkittävästi. Useat yritykset eivät halua tehdä suuria investointipäätöksiä näinä heikkoina taloudellisina aikoina, mikä näkyy myös yritysten varovaisuutena. Taloudellisella tilanteella on ollut myös suuri vaikutus työllisyyteen. Epävarmoina aikoina työnantajat palkkaavat mieluummin määräaikaista kuin vakituisia työntekijöitä, sillä sitä pidetään turvallisempänä vaihtoehtona, koska se ei sitouta yrityksiä pitkäksi aikaa työntekijöihinsä. Määräaikaistuuksien lisääntyminen on myös näkynyt vuokratyön lisääntymisenä sekä henkilöstöpalvelualan suosion kasvuna.

Taantumalla on ollut erilainen vaikutus eri toimialoilla, mikä erityisesti näkyy työllisyystilanteessa. Useat yt-neuvottelut sekä määräaikaistuuksien lisääntyminen toimivat hyvinä esimerkkeinä taantumän vaikutuksista. Epävarmoista ajoista huolimatta työllisyys on kuitenkin ollut yleisesti melko hyvällä mallilla. Silti työllisyystilanne on tällä hetkellä hyvin epävarma kaikilla aloilla, sillä tilanteet voivat yhä muuttua yllättäen. Uutisten sekä ajankohtaisten asioiden seuraaminen onkin hyvä keino seurata tilanteiden muuttumista.

Taloudellinen tilanne ei suinkaan ole ainoa asia, jolla on vaikutusta työllisyyteen. Toimialoilla on nähtävissä myös suhdannevaihteluita, mitkä voivat joko positiivisesti tai negatiivisesti vaikuttaa työllisyysasteeseen. Muun muassa vuodenajat ovat merkittäviä suhdannevaihteluita aiheuttava tekijä eri toimialoilla. Myös erilaiset projektit sekä kysynnän määrä vaikuttavat toimialojen suhdanteisiin.

Työn tavoitteena oli tehdä lista kannattavista sekä kannattamattomista toimialoista huomioiden yllämainitut seikat. Teoriaa sekä tilastotietoja soveltaen koen erityisesti nämä alat kannattaviksi: elintarviketeollisuus, hotelli- ja ravintola-ala, liike-elämän palvelut sekä teknologiateollisuus. Ne ovat yleisesti kannattavia siksi, että kyseisillä aloilla vuokratyön käyttö on hyvin yleistä ja se on mahdollisesti kasvamassa. Osittain kannattavia aloja ovat kaupanala, metsäteollisuus sekä rakennusala. Näillä aloilla vuokratyön käyttäminen on yleistä, mutta heikko taloudellinen tilanne vaikuttaa merkittävästi alojen työllisyyteen. Kannattamattomia aloja ovat kemianteollisuus sekä kuljetus ja varastointi ala, sillä alojen työllisyys on hyvin epävarmalla pohjalla. Näille aloille voidaan kuitenkin löytää ratkaisu vuokratyöstä, hyödyntämällä sen etuja, kuten riskittömyyttä asiakasyritykselle.

Aiheen rajaaminen meinasi alkuun tuottaa vaikeuksia, sillä en silloin osannut ajatella mitkä kaikki asiat voisivat liittyä toimialojen kannattavuuteen. Omasta mielestäni sain kuitenkin tehtyä hyvän rungon pääotsikoista, jonka jälkeen työtä oli helppo jatkaa ja sitä pystyi hyvin muokkaamaan matkan varrella.

Relevantin viitekehysten löytäminen oli hieman haastavaa, sillä sen tuli olla hyvin ajankohtaista ja tukea toimialakohtaisten analyysien tekoa. Käytin todella paljon Internetiä työssäni, sillä ajankohtaisten asioiden seuraaminen netin välityksellä oli helppoa. Tietoja kuitenkin piti kerätä harkiten ja halusin olla tarkka valituista lähteistäni. Myös tilanteiden ennustaminen toi omanlaisensa haasteen työlle.

Koen opinnäytetyöni onnistuneen hyvin. Valitettavasti aikataulun ja työn määrän puitteissa en pystynyt tekemään pienimuotoista tutkimusta yrittäjien mielipiteistä vuokratyöstä. Tutkimus olisi tuonut lisäarvoa työlleni sekä antanut mahdollisesti uusia näkökulmia. Aihe on kuitenkin mielenkiintoinen ja siitä pystyisi hyvin tekemään myös oman opinnäytetyön, jossa aiheeseen voitaisiin panostaa enemmän, mitä itse olisin voinut tehdä.

LÄHTEET

Ammattinetti. 2008. Ravitsemuspalvelut. Työ- ja elinkeinotoimisto. Luettu 27.8.2012.
http://www.ammattinetti.fi/web/guest/alat.jsessionid=87999D46708CECEC2C8DFE5F297BB246?p_p_id=akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI&p_p_action=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column2&p_p_col_count=1&akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_command=detailView&akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_alaid=23&akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_subAlaid=23.3

Cox J. 2009. Suhdannevaihtelu. Luettu 18.10.2012.
<http://www.taloudenperusteet.com/kirjoja/opas/bisnessykli/>

Eskelinen A.2012. Muutokset ovat aina myös mahdollisuuksia. Pirkanmaan talous 2012. Luettu 11.10.2012. <http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/>

HPL. 2009. Henkilöstöpalvelualan toimintaperiaatteet. Henkilöstöpalveluyritysten liitto. Luettu 31.7.2012.
http://www.hpl.fi/henkilostopalveluyritysten_liitto/liitetiedostot/Toimintaperiaatteet_2009_final.pdf

HPL. 2010. Asiakastutkimus. Henkilöstöpalveluyritysten liitto. Luettu 30.7.2012.
http://www.hpl.fi/henkilostopalveluyritysten_liitto/asiakastutkimus/asiakastutkimus.php

Janatuinen A. 2012. Tammi-kesäkuu 2012: Epävarma taloustilanne laski puutuoteteollisuuden tuotantoa. Metsäteollisuus. Luettu 4.10.2012.
<http://www.metsateollisuus.fi/Infokortit/putuQ22012/Sivut/default.aspx>

Järventaus J. 2012. Pk-yritysbarometri syksy 2012 - esipuhe. Suomen Yrittäjät. Luettu 23.20.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/tutkimustoiminta/pk-yritysbarometri-2-2012/>

Koistinen J. 2004. Investori. Luettu 27.8.2012.
<http://www.investori.com/jasenkirje/jasenkirjeet/k041102.htm>

Korhonen P. 25.11.2011. Kohta se on kaikkialla - pian sinäkin teet vuokratyötä. Taloussanomat. Luettu 8.8.2012.
<http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-koulutus/2011/11/25/kohta-se-on-kaikkialla-pian-sinakin-teet-vuokratyota/201117590/139>

Kotilainen M. 09/2012. Maailmantalouden käänne lykkääntyy - Suomen kasvu jää tänä vuonna 0.5 prosenttiin. ETLA. Luettu 26.9.2012.
<http://www.etla.fi/index.php?action=news&id=256>

Liukkonen P. 2008. Henkilöstön arvon mittaaminen. Helsinki: Talentum.

Metsä-Tokila T. 2011. Liike-elämän palveluissa ei näy taantuman uhkaa. Työ- ja elinkeinoministeriö. Luettu 10.10.2012.
http://www.tem.fi/index.phtml?105033_m=104200&s=4760

Nieminen N. 2012. Palvelualoilla henkilöstön määrä kasvanut eniten. Tampereen Kauppakamari. Luettu 17.10.2012.

http://www.tampereenkauppakamarilehti.fi/2012/ajankohtaista_kauppakamarilta/ajankoht_4_12.php

Paavonen M. 2012. Teknologiateollisuuden kehitys alueittain. Teknologiateollisuus. Aluerapotti (ELY-alueet, pdf) Tulostettu 2.10.2012.

<http://www.teknologiateollisuus.fi/fi/palvelut/raportit.html>

Pihlajarinne P. 2012. Vincerit aloittaa myönteiset yt:t työntekijöiden lisäämiseksi. Aamulehti. 10.10.2012. A11.

Pirkanmaalla on 25 584 työtöntä. 25.9.2012. Aamulehti. Luettu 25.9.2012.

<http://www.aamulehti.fi/Pirkanmaa/1194768789952/artikkeli/pirkanmaalla+on+25+584+tyotonta.html>

Pirkanmaan talous. 2012. Elintarviketeollisuus. Luettu 1.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=elintarviketeollisuus>

Pirkanmaan talous. 2012. Kauppa. Luettu 1.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=kauppa>

Pirkanmaan talous. 2012. Kemianteollisuus. Luettu 4.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=kemianteollisuus>

Pirkanmaan talous. 2012. Kuljetus ja varastointi. Luettu 10.10.2012

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=kuljetus-ja-varastointi>

Pirkanmaan talous. 2012. Liike-elämän palvelut. Luettu 10.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=muut-palvelut>

Pirkanmaan talous.2012. Majoitus- ja ravitsemistoiminta. Luettu 2.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=majoitus--ja-ravitsemistoiminta>

Pirkanmaan talous. 2012. Metsäteollisuus. Luettu 4.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=metsaeteollisuus>

Pirkanmaan talous. 2012. Rakentaminen. Luettu 1.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=rakentaminen>

Pirkanmaan talous. 2012. Teknologiateollisuus. Luettu 2.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=teknologiateollisuus>

Pirkanmaan talous. 2012. Työttömyys kääntyi nousuun. Luettu 11.10.2012.

<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=tyoellisyys>

Salmen Bo. 2012. Rakentamisen suhdanteet, välitarkistus elokuu 2012 (pdf). Rakennusteollisuus. Tulostettu 27.9.2012.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/RT/Tilastot/RT%3an+suhdannekatsaukset/>

Salmen Bo. 2012. Rakentamisen kehitys sektoreittain (pdf). Rakennusteollisuus. Tulostettu: 27.9.2012.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/RT/Tilastot/Tilastoja+rakennusteollisuudesta/Keskeise+t+suhdannekuvaajat/>

Sinivuori K. 2010. Kausitasoitettu trendi auttaa tulkitsemaan työllisyyden ja työttömyyden vaihteluita. Tilastokeskus. Luettu 27.8.2012.

http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-09-27_007.html?s=1

Sokala H. 2011. Talouskriisi: Näin Amerikan mätä korttitalo rakennettiin. Taloussanomat. Luettu 20.10.2012.

<http://www.taloussanomat.fi/talouskriisi/2011/09/14/talouskriisi-nain-amerikan-mata-korttitalo-rakennettiin/201112964/294>

Rakennusteollisuus. 2012. Rakentamisen työttömät kuukausittain (pdf). Tulostettu: 27.9.2012.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/RT/Tilastot/Tilastoja+rakennusteollisuudesta/Ty%C3%B6voima+ja+koulutus/>

Rakentamisessa pantiin jarru päälle. 28.8.2012. Kauppalehti. Luettu 1.10.2012.

<http://www.kauppalehti.fi/etusivu/rakentamisessa+pantiin+jarru+paalle/201208247743>

Räsänen P. 2012. Pirkanmaan menestystekijät. Pirkanmaan talous 2012. Luettu

11.10.2012. <http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=pirkanmaan-menestystekijaet>

Talous kääntyi laskuun - inflaatio ei. 14.8.2012. Aamulehti. Luettu 20.8.2012.

<http://www.aamulehti.fi/Talous/1194761602063/artikkeli/talous+kaantyi+laskuun++inflaatio+ei.html>

Taloussanakirja: suhdannevaihtelu. 2012. Taloussanomat. Luettu 24.7.2012.

<http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/suhdannevaihtelu/0>

Vuokratyöläinen palkataan helpottamaan omaa työtä. 2011. Taloussanomat. Luettu 14.8.2012.

<http://www.taloussanomat.fi/tyomarkkinat/2011/07/01/vuokratyolainen-palkataan-helpottamaan-omaa-tyota/20119279/12>

Tuhansia työpaikkoja hävinnyt muutamassa kuukaudessa - Tulevaisuuskin heikko. 6.8.2012. Aamulehti. Luettu 6.8.2012.

<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194759487010/artikkeli/tuhansia+tyopaikkoja+havinnyt+muutamassa+kuukaudessa++tulevaisuuskin+heikko.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö. kevät 2012. TEM Toimialapalvelun toimialapäälliköiden näkemykset toimialojen tulevaisuuden näkymistä, kevät 2012. Tulostettu 15.8.2012.

http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/1460/Toimialojen_tulevaisuuden_nakymia_2012_f.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. syksy 2012. TEM Toimialapalvelun toimialapäälliköiden näkemykset toimialojen tulevaisuuden näkymistä, syksy 2012. Luettu 15.9.2012.

http://www.tem.fi/files/33966/180_Toimialojen_tulevaisuuden_nakymia_S2012_liite.pdf

Viitala R., Vettensaari M., Pelkola J. 2006. Näkökulmia vuokratyöhön. S. 2, 11, 24–28, 127, 132, 135. Helsinki: Hakapaino Oy.

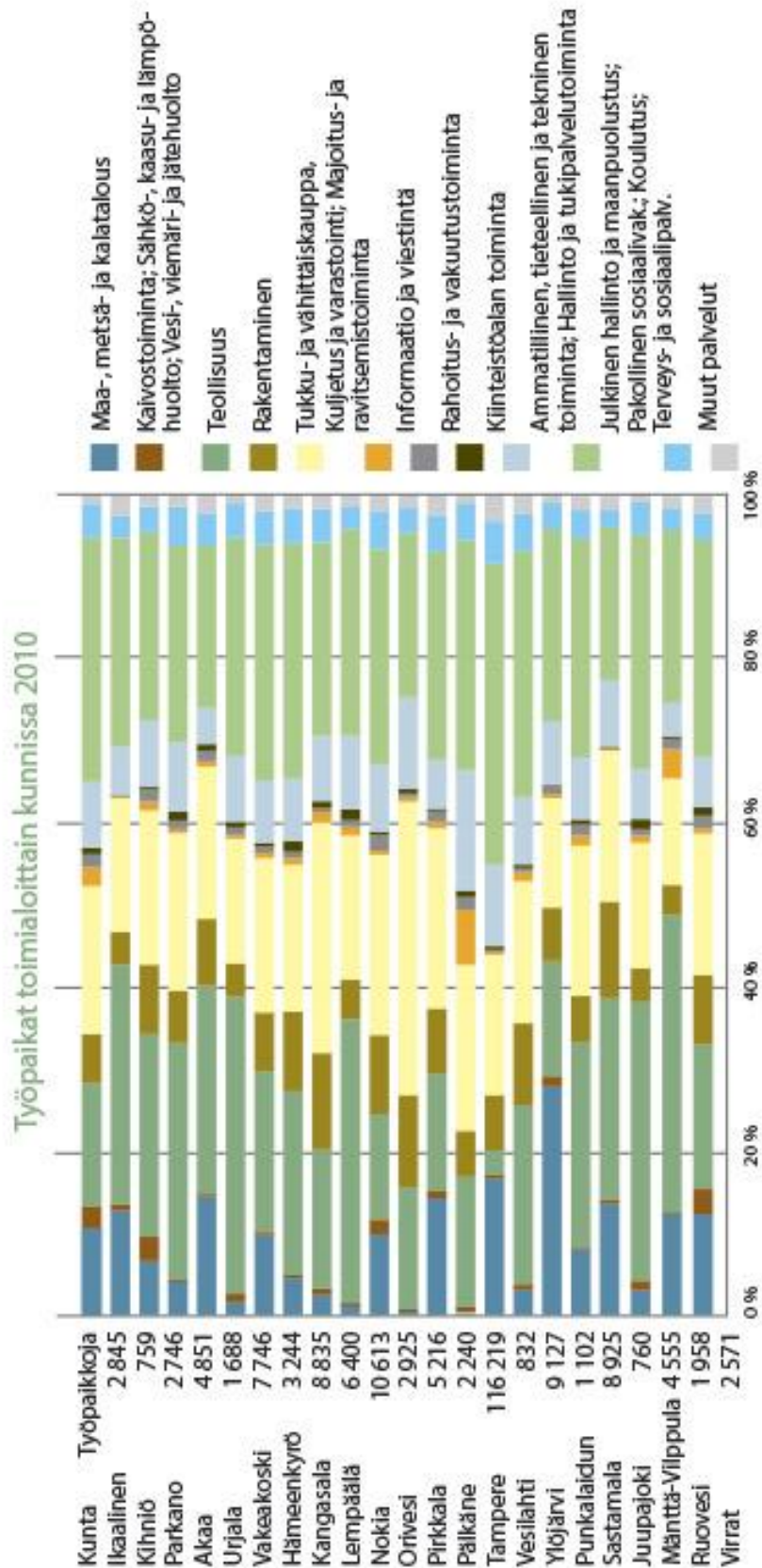
Vänskä H. 2012. Nordea: Suomi toipuu vasta vuonna 2014. Kauppalehti. Luettu 4.9.2012.

<http://www.kauppalehti.fi/etusivu/nordea+suomi+toipuu+vasta+vuonna+2014/201209252689>

Yrityspalvelut 2011. 2012. Henkilöstönvuokrauksen käyttö jatkoi kasvuaan vuonna 2011. Tilastokeskus. Luettu 4.10.2011.

http://www.tilastokeskus.fi/til/palhy/2011/palhy_2011_2012-10-03_tie_001_fi.html

LIITE 1. TYÖPAIKAT TOIMIALOITTAIN PIRKANMAAN KUNNISSA VUONNA 2010.

Lähde: <http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/index.php?page=kuntien-tyoemarkkinat>

LIITE 2: TIIVISTELMÄ TOIMIALOISTA 1 (4)

KANNATTAVAT TOIMIALAT

Elintarviketeollisuus

- Alan suhdannenäkymät ovat myönteisiä → kannustaa yrityksiä tekemään investointeja.
- Alan yritykset ovat hyvin kasvuhakuisia ja uusia yrityksiä perustetaan jatkuvasti.
- Merkittävä työllistäjä.
- Paljon kesätyöpaikkoja nuorille, sekä sesonki- että ruuhkahuippuihin pohjautuvia määräaikaista töitä → sopii hyvin vuokratyöhön

Hotelli- ja ravintola-ala

- Liiketalouden kasvu sekä kysyntä ovat nousussa.
- Maailmantaloudellisella tilanteella on merkittävä vaikutus sekä palveluiden että tuotteiden kysyntään ja näin ollen työllisyystilanteeseen → hyvin suhdanneherkkä ala.
- Kysyntään vaikuttavat myös sesongit, kuten kesäkuukaudet tai talvilomat → Kysynnän suuret vaihtelut ovat otollisia vuokratyölle.
- Alalla on paljon vakituisia ja osa-aikaisia työntekijöitä sekä vuokratyöläisiä.
- Tulevaisuuden kehitys riippuu talouden suhdanteiden kehittymisestä sekä kotitalouksien ostovoiman suuntaamisesta.

Liike-elämän palvelut

- Vahva toimiala, joka on myös hyvässä kasvussa.
- Merkittävä työllistäjä → potentiaalinen kohde niin vuokratyölle kuin suorarekrytoinnille.
- Sijaisuudet, projektiluontoiset työt, vuodenajat, kysynnän määrän vaihtelu luovat otolliset olosuhteet vuokratyölle.
- Kirjanpitäjistä ja palkanlaskijoista pulaa koko maassa.

(jatkuu)

TIIVISTELMÄ TOIMIALOISTA 2 (4)

Teknolomiteollisuus

- Merkittävä työllistäjä Pirkanmaalla.
- Kasvua on erityisesti kone- ja metalliteollisuudessa, joka on laajin toimiala Pirkanmaalla.
- Teknolomiteollisuudessa vuokratyöntekijöiden käyttö on yleistä.
- Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kehitys on heikkoa, missä työpaikat tulevat väheneään tulevaisuudessa.
- Korkea teknologia, esim. matkapuhelinsektori, on vielä vientikuopassa, aiheuttaen ongelmia työllisyystilanteissa.

(jatkuu)

TIIVISTELMÄ TOIMIALOISTA 3 (4)

OSITTAIN KANNATTAVAT TOIMIALAT

Kaupanala

- Kaupan kasvun ennustetaan pysähtyvän vuoden 2012 aikana ja vuoden 2013 tulevan olemaan erittäin vaikea.
- Työllistää paljon henkilöstöä, vaikka vähennyksiä on tehty.
- Alalla tarvitaan paljon tuuraajia, ekstratyöntekijöitä sekä sesonkityöntekijöitä → vuokratyön käyttö on hyvin yleistä ja helpottaa alan yritysten toimintaa

Metsäteollisuus

- Uudisrakentamisen hiipuminen vaikuttaa alan kannattavuuteen.
- Viennillä merkittävä osuus kannattavuudesta.
- Merkittävä työllistäjä Pirkanmaalla.
- Tulevat uudistukset sekä tämän hetkinen taloustilanne saattavat vaikuttaa merkittävästi alan työllisyyteen. → Vähennetään riskiä palkkaamalla vuokratyöntekijöitä määräaikaisiin työsuhteisiin.

Rakennusala

- Vuoden 2013 rakentamisen määrän uskotaan pysyvän ennallaan tai supistuvan hieman vuoden 2012 määrästä.
- Taloudellinen epävarmuus on syynä rakentamisen vähentymiseen → vaikuttaa heikentävästi työllisyyteen.
- Henkilöstömäärän ennustetaankin maanlaajuisesti laskevan jonkin verran vuonna 2013.
- Hyvin kausikohtainen ala. Kesällä työllisyys on huipussaan ja vastaavasti talvisin heikoimmillaan.
- Vuokratyö tuo joustavuutta alan yrityksille, jolloin työntekijöitä on aina saatavilla tilausten mukaan.

(jatkuu)

TIIVISTELMÄ TOIMIALOISTA 4 (4)

KANNATTAMATTOMAT TOIMIALAT

Kemianteollisuus

- Alalla tällä hetkellä hyvä tilanne, mutta tulevaisuuden näkymät ovat hyvin varovaisia
- Korkeiden kustannusten vaikutus työllisyyteen. → Työllisyystilanne hyvin epävarmaa.
- Vuokratyöstä ratkaisu alan työllisyyteen. Alalla saattaa olla pelko sitoutua pitkäaikaisesti työntekijöihin kustannuksellisista syistä. Vuokratyötä käyttämällä alan yritykset voisivat käyttää määräaikaisia työntekijöitä aina tarpeen tullen, esim. isojen tilausten yhteydessä.

Kuljetus ja varastointi

- Tämän hetkinen tilanne alalla melko hyvä, mutta tulevaisuuden näkymät ovat epävarmoja.
- Ala on hyvin riippuvainen teollisuuden ja kaupan suhdanteista
- Alalla voitaisiin arvostaa vuokratyön tuomia etuuksia, kuten riskin pienenemistä sekä joustavaa työntekijöiden saatavuutta.

LIITE 3. LINKKEJÄ TILASTOJEN SEURANTAAN

- Pirkanmaan Talous 2012:
<http://www.pirkanmaantalous.fi/2012/>
- Pk-yritysbarometri 2012:
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/tutkimustoiminta/pk-yritysbarometri-2-2012/>
- Kauppalehti
<http://www.kauppalehti.fi/>
- Taloussanomat
<http://www.taloussanomat.fi>
- Työ- ja elinkeinoministeriö
<http://www.tem.fi/>

Tietoja sekä tilastoja voi löytää myös toimialojen omilta sivuilta, esimerkiksi rakennusliiton sivuilla on paljon rakennusalan tilastotietoa sekä tulevaisuuden näkymiä. Tilastokeskus tarjoaa myös useita tutkimuksia ja tilastoja työllisyydestä, joista voi olla hyötyä.